Sprawozdanie z konsultacji na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Projekt uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie przyjęcia Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego poddano konsultacjom z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie[1] oraz Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Śląskiego w związku z Uchwałą Nr IV/3/7/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie przyjęcia zasad i trybu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego[2], zmienioną Uchwałą Nr IV/5/4/2011 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 14 lutego 2011 r.[3].
Informację o prowadzonych konsultacjach zamieszczono na stronie BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego[4]. Konsultacje przeprowadzono w terminie od 13 października 2026 r. do 2 listopada 2026 r. w następujących formach: pisemnej, za pośrednictwem poczty elektronicznej, ustnie do protokołu podczas spotkań konsultacyjnych oraz w siedzibie Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. W ww. terminie organizacje miały czas na przedstawienie swoich uwag i wniosków.

Zbiorcze zestawienie uwag i wniosków, zgłoszonych w ramach przeprowadzonych konsultacji przedstawiono w poniższej tabeli.

[1] t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1338 z późn. zm.
[2] Dz. Urz. Woj. Śl. z 2011 r. Nr 30, poz. 542
[3] Dz. Urz. Woj. Śl. z 2011 r. Nr 87, poz. 1619
[4] https://bip.slaskie.pl/sprawy_w_urzedzie/konsultacje/konsultacje-z-organizacjami-pozarzadowymi-i-podmiotami-wymienionymi-w-art-3-ust-3-ustawy-o-dzialalnosci-pozytku-publicznego-i-o-wolontariacie-projektu-uchwaly-sejmiku-wojewodztwa-slaskiego-w-sprawie-przyjecia-programu-ochrony-powietrza-dla-wojewodztw.html

Tabela 1 Sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji projektu uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie przyjęcia Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego

l.p.	**Nazwa podmiotu**	**Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy**	**Treść uwagi lub wniosku**	**Uzasadnienie uwagi lub wniosku**	**Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków**
1	Stowarzyszenie Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS	**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 100)** Dotyczy fragmentu: Gmina ma obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych budynkach mieszkalnych oraz kontrolować przestrzeganie zapisów uchwały antysmogowej przez najemców.	Zapis wymaga uzupełnienia o uwzględnienie obowiązków powiatów. Proponowane brzmienie (zmiany pogrubiono): Gmina **i powiat** mają obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych budynkach mieszkalnych oraz kontrolować przestrzeganie zapisów uchwały antysmogowej przez najemców.	To działanie powinno być odniesione również do pozostałych szczebli samorządu w województwie, szczególnie powiatów, które choć nie dysponują zasobem mieszkaniowym, są właścicielem lub zarządcą obiektów użyteczności publicznej (np. siedziby starostw, szkoły, placówki kulturalne, placówki systemu opieki społecznej, jak PCPR itp). **Obowiązek modernizacji źródeł ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej powinien zatem dotyczyć zarówno gmin, jak i powiatów**, odpowiednio do posiadanych lub zarządzanych zasobów.	**Uwaga nieuwzględniona.** Wskazany zapis odnosi się do obowiązków gminy wynikających z jej ustawowych kompetencji w zakresie realizacji Programu ochrony powietrza oraz egzekwowania postanowień uchwały antysmogowej. Gmina, jako organ właściwy do przeprowadzania kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska przez mieszkańców, posiada instrumenty umożliwiające weryfikację sposobu użytkowania źródeł ciepła, w tym w lokalach wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Powiaty, choć są właścicielami lub zarządcami części budynków użyteczności publicznej, nie posiadają analogicznych kompetencji kontrolnych wobec mieszkańców i najemców wynikających z przepisów dotyczących kontroli

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					przestrzegania uchwały antysmogowej. Jednocześnie należy podkreślić, że obowiązek zapewnienia zgodności eksploatowanych źródeł ciepła z wymaganiami uchwały antysmogowej dotyczy wszystkich właścicieli i zarządców obiektów, w tym również powiatów w odniesieniu do budynków pozostających w ich zasobach. Brak wskazania powiatu w omawianym fragmencie nie zwalnia go z obowiązku dostosowania użytkowanych źródeł ciepła do obowiązujących wymagań.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
2		**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 102-103)** Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów. Uwaga dotyczy fragmentu: • kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędu miasta lub gminy), które mogą sprawdzać dokumentację	Zasadne jest doprecyzowanie zapisu w następujący sposób (zmiany pogrubiono): • kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędu miasta lub gminy), które mogą sprawdzać dokumentację techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia	Niedopuszczalne są kontrole tzw. zdalne, polegające na okazaniu przez właściciela/podmiot eksploatujący instalację jedynie dokumentacji (np. fotograficznej, w tym zdjęcie tabliczki, DTR, instrukcji itp.), ponieważ nie spełniają one swojej roli polegającej na ustaleniu stanu rzeczywistego w odniesieniu do źródła ciepła. Pilne jest więc doprecyzowanie, że kontrola instalacji musi obejmować jej oględziny w miejscu eksploatacji, a weryfikacja dokumentacji może stanowić element uzupełniający czynności kontrolnych, lecz nie powinna ich zastępować. Takie podejście jest również zgodne z „Poradnikiem dobrych praktyk prowadzenia kontroli palenisk domowych oraz uchwał antysmogowych”, opracowanym na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska, który przewiduje zarówno oględziny urządzenia grzewczego, jak i weryfikację jego dokumentacji.	**Uwaga uwzględniona**. Doprecyzowano zapis poprzez wskazanie, że kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej musi odbywać się w miejscu eksploatacji instalacji i nie może ograniczać się wyłącznie do zdalnej weryfikacji dokumentacji lub materiału fotograficznego przedstawionego przez osobę kontrolowaną.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia minimalnych wymogów wynikających z uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego; kontrola pod kątem rodzaju stosowanego paliwa odbywać się może na podstawie udostępnionego przez mieszkańca świadectwa jakości paliwa stałego.	minimalnych wymogów wynikających z uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego, **przy czym kontrole muszą odbywać się w miejscu eksploatacji instalacji – kontrola nie może ograniczać się wyłącznie do weryfikacji dokumentacji lub zdjęć przedstawionych przez osobę kontrolowaną**; kontrola pod kątem rodzaju stosowanego paliwa odbywać się może na podstawie udostępnionego przez mieszkańca świadectwa jakości paliwa stałego.		

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
3		**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 103)** Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów. Uwaga dotyczy fragmentu: Rekomenduje się prowadzenie kontroli w sposób planowy i systematyczny, poprzedzonych weryfikacją danych pochodzących z bazy CEEB, stanowiących jedno z kryteriów wyboru adresu do kontroli, uwzględniając priorytetowo obszary stanowiące otoczenie obiektów realizujących funkcje opiekuńcze, edukacyjne i medyczne. Jednocześnie należy zapewnić niezwłoczne podejmowanie działań w odpowiedzi na zgłaszane przypadki	Proponujemy doprecyzować zapis w następujący sposób (wprowadzone zmiany pogrubiono): Rekomenduje się prowadzenie kontroli w sposób planowy i systematyczny, poprzedzonych **obowiązkowo** weryfikacją danych pochodzących z bazy CEEB, stanowiących jedno z kryteriów wyboru adresu do kontroli, uwzględniając priorytetowo **instalacje nie spełniające wymagań uchwały antysmogowej oraz** obszary stanowiące otoczenie obiektów realizujących funkcje opiekuńcze, edukacyjne i medyczne. Jednocześnie należy zapewnić niezwłoczne podejmowanie działań w odpowiedzi na zgłaszane przypadki	Należy bardziej stanowczo i jednoznacznie potwierdzić, że CEEB jest głównym kryterium wyboru adresów do kontroli planowych. Jeżeli kontrole prowadzone przez gminy nie ujawniają żadnych nieprawidłowości (a taki wynik kontroli w 2025 r. – brak nieprawidłowości dot. uchwały antysmogowej i spalania odpadów – zadeklarowało 78 gmin, tj. 47% gmin), to oznacza, że w prawie połowie gmin kontrole przeprowadza się wyłącznie w celu wykazania określonej przez POP liczby przeprowadzonych kontroli. Argument, że kontrole trafiają na mieszkańców, którzy nie zaktualizowali deklaracji, nie jest wiarygodny mając wiedzę, jak wciąż duża jest liczba niezgodnych z uchwałą antysmogową urządzeń pozaklasowych oraz 3 i 4 klasy, których obowiązek wymiany wejdzie w życie w ostatnim roku obowiązywania nowego POP. POP powinien dążyć do ograniczenia absurdalnej sytuacji (kontrole pozorowane,	**Uwaga nieuwzględniona.** Projekt Programu wskazuje, że dane z bazy CEEB powinny być wykorzystywane przy planowaniu działań kontrolnych, jednak pozostawia gminom możliwość uwzględnienia również innych przesłanek, takich jak wyniki wcześniejszych kontroli, zgłoszenia mieszkańców, informacje pozyskane w toku wykonywania zadań własnych gminy, czy lokalna wiedza o obszarach wymagających szczególnej uwagi.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		oraz prowadzić rejestr kontroli i zgłoszeń.	oraz prowadzić rejestr kontroli i zgłoszeń.	wyłącznie dla spełnienia wskaźnika liczby kontroli) – kontrole mają cel, jakim jest mobilizowanie do wymiany kotłów. Prowadzenie ich w miejscach, gdzie zainstalowana jest pompa ciepła, kocioł gazowy czy inne legalne źródło mija się z podstawowym celem POP.	
4		**W opisie działania naprawczego ZSO <u>w każdej strefie:</u>** Przy dofinansowaniu ze środków publicznych dotyczących instalacji grzewczych na paliwa stałe o mocy do 1 MW należy wprowadzić poniższe wymagania: - dofinansowanie wyłącznie dla instalacji zasilanych biomasą o emisji cząstek stałych do 20 mg/m³ (przy 10% O2), - stosowanie	Popieramy proponowany zapis i wnioskujemy o jego utrzymanie w ostatecznej wersji Programu ochrony powietrza	Wyrażamy poparcie dla rezygnacji z zapisu, umożliwiającego gminom finansowanie kotłów na paliwa kopalne, w tym urz. węglowe. Dotowanie kotłów węglowych jest sprzeczne z celami działań podejmowanych na szczeblu centralnym (przykładowo: Program Czyste Powietrze już od 2022 r. nie pozwala na finansowanie kotłów węglowych). Wyjątek wprowadzony do aktualnie obowiązującego POP, polegający na wykluczeniu z zakazu dotowania kotłów innych niż biomasowe o emisji	**Wyjaśnienie.** Zapis pozostanie w obecnym kształcie.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		zbiorników buforowych jako obowiązkowe w przypadku kotłów z ręcznym podawaniem paliwa (kotły zgazowujące) oraz zalecane w przypadku kotłów z automatycznym podawaniem paliwa. Minimalna pojemność zbiorników buforowych powinna być zgodna z dokumentacją techniczną kotła.		cząstek stałych do 20 mg/m³ (przy 10% O_2), spowodował, że w 2025 r. nadal aż 30 gmin woj. śląskiego dotowało urządzenia spalające węgiel. Liczymy, że zapis nie wróci po konsultacjach, tak jak to miało miejsce podczas aktualizacji poprzedniego POP.	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
5		**W opisie działania naprawczego EE (w każdej strefie)** Dotyczy fragmentów: **Efekt rzeczowy:** 2. Minimum 4 spotkania edukacyjno-informacyjne rocznie dla osób, do których wysłano zaproszenia. Zaproszenia należy wysłać do minimum 10% podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła **Wskaźniki monitorowania postępu:** liczba wysłanych zaproszeń do podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła [szt.] i [%]	**Efekt rzeczowy – proponujemy nowe brzmienie całego punktu 2:** 2. Minimum 1 akcja informacyjna rocznie dla każdego punktu adresowego, pod którym, według danych CEEB, eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe podlegająca wymianie zgodnie z uchwałą antysmogową (w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych). Działanie powinno polegać na skierowaniu pisemnej informacji do właściciela, zarządcy lub innego podmiotu odpowiedzialnego za eksploatację instalacji. Informacja powinna wskazywać obowiązujące wymagania uchwały antysmogowej, termin wymiany lub dostosowania instalacji,	Po blisko 10 latach obowiązywania uchwały antysmogowej spotkania edukacyjno-informacyjne kierowane do osób eksploatujących nielegalne już źródła ogrzewania nie mogą być traktowane jako jedyne podlegające rozliczeniu przez gminy działanie edukacyjne kierowane do użytkowników instalacji grzewczych. Działanie takie nie daje żadnej gwarancji dotarcia do osób, które należy informować o obowiązkach dot. wymiany źródeł ciepła. Udział w spotkaniu jest dobrowolny, po drugie, wysyłka zaproszeń do 10% nadal **pomija 90% właścicieli „kopciuchów”** i to zakładając, że osoby łamiące postanowienia uchwały powinny być wciąż obejmowane działaniami edukacyjnymi – skoro gminy miały na to czas od 2017 r. Działanie pomija także osoby eksploatujące źródła 3 i 4 klasy, których zakaz wejdzie w życie w ostatnim roku obowiązywania nowego POP. Dlatego, proponujemy zastąpienie działania	**Uwaga nieuwzględniona.** Przyjęte w projekcie Programu działanie stanowi kompromis pomiędzy skalą oddziaływania a możliwościami organizacyjnymi gmin. Wskaźnik obejmujący wysłanie zaproszeń do minimum 10% podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła został określony z uwzględnieniem rzeczywistych możliwości realizacyjnych gmin i ma zapewnić wykonanie działań o charakterze jakościowym, a nie wyłącznie informacyjnym. Proponowana zmiana sprowadzałaby działanie do jednorazowego przekazania informacji w formie korespondencji. Choć pozwoliłaby objąć większą liczbę adresatów, nie zapewniałaby możliwości bezpośredniej interakcji, wyjaśniania indywidualnych wątpliwości oraz usuwania barier, które często są przyczyną odkładania decyzji o wymianie źródła ciepła. Należy również zauważyć, że

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			konsekwencje niedotrzymania wymagań, dostępne formy wsparcia finansowego oraz konieczność aktualizacji danych w CEEB, jeżeli nie odpowiadają one stanowi faktycznemu. **Wskaźniki monitorowania postępu – proponujemy nowe brzmienie:** liczba punktów adresowych objętych indywidualnymi działaniami informacyjnymi [szt.] i [%]	polegającego na organizacji spotkań edukacyjnych dla niewielkiego procenta właścicieli nielegalnych kotłów, bardziej racjonalnym i efektywnym działaniem – tj. korespondencja kierowana bezpośrednio do osoby/podmiotu odpowiedzialnego za stosowanie urządzeń podlegających wymianie, wzywająca do wymiany źródła (lub aktualizacji deklaracji CEEB), wysłana pod każdy adres znajdujący się w CEEB (np. za pomocą e-doręczeń). Bezpośrednie dotarcie w opisany sposób, zamiast organizacji dobrowolnych spotkań, jest znacznie efektywniejszym działaniem, jednocześnie koresponduje z zobowiązaniem gmin do korzystania z CEEB.	spotkania edukacyjno-informacyjne nie są jedynym działaniem służącym dotarciu do mieszkańców. Równolegle funkcjonują punkty konsultacyjne Programu Czyste Powietrze, wsparcie ekodoradców oraz działania edukacyjne realizowane przez placówki oświatowe, w tym działania ukierunkowane na dotarcie do rodziców za pośrednictwem dzieci. Oznacza to, że cel polegający na przekazywaniu mieszkańcom informacji o obowiązkach związanych z wymianą źródeł ciepła realizowany jest wielotorowo. W konsekwencji uznano, że utrzymanie obowiązku organizacji spotkań edukacyjno-informacyjnych połączonych z kierowaniem indywidualnych zaproszeń przyniesie większy efekt w zakresie aktywizacji mieszkańców niż zastąpienie tego działania wyłącznie masową wysyłką informacji.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
6		**W opisie działania naprawczego EE <u>(w każdej strefie)</u>** Informacje o działaniu naprawczym 5) Na oficjalnej stronie internetowej gminy (w widocznym miejscu na stronie głównej) należy zamieścić następujące informacje:	Należy uzupełnić katalog informacji obowiązkowo publikowanych na stronie internetowej gminy o następujący punkt: - liczbę urządzeń pozaklasowych oraz 3 i 4 klasy eksploatowanych wg CEEB na terenie gminy z podziałem na budynki i lokale prywatne oraz na budynki i lokale należące do zasobów gminnych. Dane powinny być aktualizowane co najmniej raz na kwartał, ze wskazaniem daty ich aktualizacji.)	Publicznie dostępna informacja o liczbie eksploatowanych urządzeń grzewczych niezgodnych z uchwałą antysmogową oraz liczby urządzeń podlegających wymianie zwiększy przejrzystość działań gmin w zakresie realizacji uchwały antysmogowej. Umożliwi mieszkańcom monitorowanie postępów w eliminacji przestarzałych źródeł ciepła, a tym samym będzie mobilizować zarówno mieszkańców, jak i samorządy do podejmowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza. Każda gmina jest w stanie ustalić taką liczbę na podstawie wskazań z bazy CEEB.	**Uwaga nieuwzględniona**. Proponowany zapis opiera się na założeniu, że dane zgromadzone w CEEB stanowią pełne i aktualne źródło informacji o liczbie eksploatowanych pozaklasowych źródeł ciepła oraz urządzeń klasy 3 i 4 na terenie gminy. W obecnym stanie funkcjonowania bazy założenie takie nie jest jednak zasadne. Dane zawarte w CEEB mają charakter ewidencyjny i podlegają ciągłym zmianom wynikającym m.in. z aktualizacji deklaracji przez właścicieli nieruchomości, korekt dokonywanych w wyniku kontroli, usuwania błędów, weryfikacji prowadzonych przez administratora bazy oraz ujawniania wcześniej niezinwentaryzowanych źródeł ciepła. W konsekwencji liczba urządzeń pozaklasowych wykazywana w CEEB nie stanowi jednoznacznej informacji o rzeczywistej liczbie takich instalacji funkcjonujących na terenie

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					gminy. Nie jest również możliwe wyciąganie prostego wniosku, że kwartalny spadek liczby urządzeń ujętych w bazie odpowiada liczbie faktycznie wymienionych źródeł ciepła. Zmiany wartości prezentowanych w kolejnych okresach mogą bowiem wynikać zarówno z wymiany urządzeń, jak i z aktualizacji danych ewidencyjnych, korekt wcześniejszych wpisów, czy identyfikacji nowych instalacji. W skrajnych przypadkach liczba urządzeń pozaklasowych mogłaby okresowo nie zmniejszać się, ale nawet wzrastać pomimo prowadzonych wymian źródeł ciepła, co mogłoby prowadzić do błędnej interpretacji prezentowanych informacji. Z tego względu dane z CEEB mogą stanowić istotne narzędzie wspierające planowanie działań, monitorowanie zjawiska oraz identyfikację budynków z pozaklasowymi źródłami ciepła, jednak w obecnym kształcie bazy nie mogą być

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					traktowane jako ostateczne i w pełni wiarygodne źródło informacji służące do publicznego prezentowania mieszkańcom liczby urządzeń podlegających wymianie. Dlatego nie zdecydowano się na wprowadzenie obowiązku publikowania takich danych w katalogu informacji zamieszczanych na stronach internetowych gmin.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
7		**W opisie działania naprawczego KPP dla strefy śląskiej (s. 134)** Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu.	Należy doprecyzować zapis w następujący sposób (wprowadzone zmiany pogrubiono) Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu **prowadzona przez Starostę.**	Analogicznie jak w opisie działania w pozostałych strefach, proponujemy dopisanie organu odpowiedzialnego za prowadzenie kontroli podmiotów gospodarczych, aby uniknąć wątpliwości, w czyjej kompetencji znajdują się tego typu kontrole.	**Uwaga uwzględniona.** Zmieniono zapis na: "Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu prowadzona przez starostę."
8		PDK, Poziom II (s. 157) Sposób informowania POZIOM POWIATOWY	Propozycja zmiany brzmienia zapisu (wprowadzone zmiany pogrubiono): PCZK przekazuje informacje dyrektorom ~~**podległych**~~ placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej na administrowanym terenie o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni	Usunięcie sformułowania „podległych” wyjaśnia wątpliwość, czy informacje PCZK są przekazywane wyłącznie dyrektorom placówek podlegających powiatowi, co niesłusznie może ograniczać dostęp do ostrzeżeń placówkom gminnym. W przypadku placówek ochrony zdrowia nie ma wątpliwości, że chodzi o wszystkie placówki znajdujące się na terenie powiatu.	**Uwaga uwzględniona.** Usunięto sformułowanie „podległych” z treści zapisu.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.		
9		PDK, Poziom II (s. 157) Sposób informowania POZIOM GMINNY	Proponujemy dodanie do listy punktu o brzmieniu: Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej, po otrzymaniu informacji o przekroczeniu poziomów zanieczyszczeń powietrza niezwłocznie przekazują informacje do publicznej wiadomości poprzez: - stronę internetową i/lub media społecznościowe placówki, - komunikaty publikowane	W aktualnym stanie informacje o przekroczeniach po przekazaniu do placówek edukacyjnych nie zawsze przekładają się na podejmowanie działań rzeczywiście chroniących przed wpływem zanieczyszczenia powietrza na zdrowie. Znane są przykłady gmin, w których elementem edukacji ekologicznej są spacery, podczas których dzieci obserwują dym wydobywający się z kominów (sic!). Proponowany zapis ma przeciwdziałać stosowaniu de facto martwej procedury, która formalnie spełnia wymagania POP (informacje z centrum zarządzania kryzysowego trafiają do szkoły). W praktyce realne oddziaływanie takiej	**Uwaga nieuwzględniona.** Celem działania jest zapewnienie sprawnego przekazywania informacji o wystąpieniu wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza do podmiotów odpowiedzialnych za opiekę nad osobami szczególnie wrażliwymi, w szczególności dziećmi, osobami starszymi oraz osobami korzystającymi z placówek opiekuńczych. Realizację tego celu zapewnia przekazanie komunikatu przez powiatowe centrum zarządzania kryzysowego do właściwych placówek. Sposób dalszego rozpowszechniania informacji powinien pozostawać w gestii kierownictwa poszczególnych placówek, dlatego

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			w widocznym miejscu w placówce, w szczególności przy jej wejściu	informacji sprowadza się do podejścia dyrekcji placówki. Jeśli jest ona przekonana o potrzebie ochrony dzieci (osób starszych itp.) wtedy informuje swoich podopiecznych o zagrożeniu. W przeciwnym razie ostrzeżenie kończy się na poczcie elektronicznej placówki. Pozytywnym przykładem jest Rybnik, gdzie informacja o stanie powietrza jest podawana do publicznego wglądu dzieci/uczniów, rodziców i nauczycieli już w chwili pojawienia się ich w szkole. Bezpośredni przekaz ma walor ostrzegawczy i edukacyjny.	pozostawiono elastyczność w zakresie wyboru form informowania podopiecznych, rodziców i opiekunów.
10		PDK, Poziom III (s. 161) Sposób informowania POZIOM GMINNY	Proponujemy dodanie punktu o brzmieniu: Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej, po otrzymaniu informacji o przekroczeniu poziomów zanieczyszczeń powietrza niezwłocznie przekazują informacje	j.w.	**Uwaga nieuwzględniona.** Celem działania jest zapewnienie sprawnego przekazywania informacji o wystąpieniu wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza do podmiotów odpowiedzialnych za opiekę nad osobami szczególnie wrażliwymi, w szczególności dziećmi, osobami starszymi oraz osobami korzystającymi z placówek opiekuńczych. Realizację tego celu zapewnia

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			do publicznej wiadomości poprzez: - stronę internetową i/lub media społecznościowe placówki, - komunikaty publikowane w widocznym miejscu w placówce w szczególności przy jej wejściu.		przekazanie komunikatu przez powiatowe centrum zarządzania kryzysowego do właściwych placówek. Sposób dalszego rozpowszechniania informacji powinien pozostawać w gestii kierownictwa poszczególnych placówek, dlatego pozostawiono elastyczność w zakresie wyboru form informowania podopiecznych, rodziców i opiekunów.
11		PDK, Poziom II (s. 158) Podejmowane działania operacyjne	Do listy działań operacyjnych należy dodać punkt o brzmieniu: - wprowadzenie zakazu korzystania z kominków do celów rekreacyjnych.	Zakaz rekreacyjnego korzystania z kominków powinien obowiązywać już przy II poziomie, nie dopiero od III. Zakaz nie dotyczy kominków, które są jedynym źródłem ciepła, więc nie jest obciążeniem dla mieszkańców. Dopuszczenie dodatkowej emisji w sytuacji, kiedy mieszkańców ostrzega się przed przebywaniem na zewnątrz jest niewłaściwe, biorąc pod uwagę, że mowa o rekreacyjnym (!) spalaniu paliw stałych.	**Uwaga uwzględniona.** Dodano zapis wprowadzający zakaz korzystania z kominków do celów rekreacyjnych w trakcie ogłoszonego poziomu II.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
12		Edukacja ekologiczna związana z ochroną powietrza (s. 101) Dotyczy fragmentu: • informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku spalania niedozwolonych paliw oraz odpadów;	Należy uzupełnić zapis następująco (wprowadzoną zmianę pogrubiono): • informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku spalania niedozwolonych paliw oraz odpadów, **a także eksploatacji instalacji grzewczych niespełniających wymagań uchwały antysmogowe**	Informowanie o konsekwencjach prawnych powinno obejmować nie tylko spalanie niedozwolonych paliw i odpadów, ale również eksploatację instalacji grzewczych niespełniających wymagań uchwały antysmogowej. Jest to szczególnie istotne, ponieważ w województwie obowiązuje już zakaz eksploatacji kotłów pozaklasowych, a od 1 stycznia 2028 r. zakaz obejmie również kotły klasy 3 i 4. Mieszkańcy powinni być świadomi zarówno obowiązujących i nadchodzących ograniczeń, jak i konsekwencji prawnych ich nieprzestrzegania.	**Uwaga uwzględniona.** Uzupełniono zapis o źródła ciepła niespełniające wymagań uchwały antysmogowej.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
13		3.3. Obowiązki i ograniczenia podmiotów korzystających ze środowiska oraz osób fizycznych (s. 171)	Do listy „podstawowych obowiązków osób fizycznych” należy dodać punkt o proponowanym brzmieniu: • użytkowanie instalacji grzewczych zgodnie z dokumentacją techniczną urządzenia, w szczególności do stosowania wyłącznie paliwa wskazanego w tej dokumentacji. Jeżeli z dokumentacji technicznej urządzenia wynika obowiązek stosowania zbiornika buforowego lub zasobnika ciepłej wody użytkowej, instalacja musi być wyposażona w taki zbiornik lub zasobnik o pojemności określonej w dokumentacji technicznej oraz eksploatowana z jego wykorzystaniem przez cały okres użytkowania. Wymóg ten dotyczy w szczególności już	Samo zainstalowanie kotła spełniającego wymagania uchwały antysmogowej nie gwarantuje ograniczenia emisji zanieczyszczeń, jeżeli urządzenie jest eksploatowane niezgodnie z dokumentacją techniczną producenta. Stosowanie niewłaściwego paliwa lub użytkowanie kotła bez wymaganego zbiornika buforowego może powodować zwiększoną emisję zanieczyszczeń i uniemożliwiać osiągnięcie deklarowanych parametrów emisyjnych. Dotyczy to w szczególności kotłów z ręcznym załadunkiem paliwa, dla których producent przewidział obowiązkową współpracę ze zbiornikiem buforowym. Doprecyzowanie tego obowiązku w POP pozwoli podkreślić znaczenie prawidłowej eksploatacji urządzeń, również tych formalnie spełniających wymagania uchwały antysmogowej.	**Uwaga uwzględniona.** Dodano zapis: "Użytkownik instalacji grzewczej jest obowiązany do eksploatacji urządzenia zgodnie z dokumentacją techniczną oraz instrukcją użytkowania, w szczególności z wykorzystaniem paliw dopuszczonych przez producenta. W przypadku gdy dokumentacja techniczna, instrukcja użytkowania urządzenia lub obowiązujące przepisy wymagają stosowania dodatkowych elementów instalacji, w szczególności zbiornika buforowego, instalacja powinna być wyposażona w takie elementy i użytkowana zgodnie z określonymi wymaganiami przez cały okres eksploatacji źródła ciepła.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			zainstalowanych, zgodnych z uchwałą antysmogową, kotłów z ręcznym podajnikiem paliwa.		
14	Stowarzyszenie Alarm Smogowy	**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 100)** Gmina ma obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych budynkach mieszkalnych oraz kontrolować przestrzeganie zapisów uchwały antysmogowej przez najemców.	Zapis wymaga uzupełnienia o uwzględnienie obowiązków powiatów. Proponowane brzmienie (zmiany pogrubiono): Gmina **i powiat** mają obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych budynkach mieszkalnych oraz kontrolować przestrzeganie zapisów	To działanie powinno być odniesione również do pozostałych szczebli samorządu w województwie, szczególnie powiatów, które choć nie dysponują zasobem mieszkaniowym, są właścicielem lub zarządcą obiektów użyteczności publicznej (np. siedziby starostw, szkoły, placówki kulturalne, placówki systemu opieki społecznej, jak PCPR itp). **Obowiązek modernizacji źródeł ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej powinien zatem dotyczyć zarówno gmin, jak**	**Uwaga nieuwzględniona.** Wskazany zapis odnosi się do obowiązków gminy wynikających z jej ustawowych kompetencji w zakresie realizacji Programu ochrony powietrza oraz egzekwowania postanowień uchwały antysmogowej. Gmina, jako organ właściwy do przeprowadzania kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska przez mieszkańców, posiada instrumenty umożliwiające weryfikację sposobu użytkowania źródeł ciepła,

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			uchwały antysmogowej przez najemców.	**i powiatów**, odpowiednio do posiadanych lub zarządzanych zasobów.	w tym w lokalach wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Powiaty, choć są właścicielami lub zarządcami części budynków użyteczności publicznej, nie posiadają analogicznych kompetencji kontrolnych wobec mieszkańców i najemców wynikających z przepisów dotyczących kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej. Jednocześnie należy podkreślić, że obowiązek zapewnienia zgodności eksploatowanych źródeł ciepła z wymaganiami uchwały antysmogowej dotyczy wszystkich właścicieli i zarządców obiektów, w tym również powiatów w odniesieniu do budynków pozostających w ich zasobach. Brak wskazania powiatu w omawianym fragmencie nie zwalnia go z obowiązku dostosowania użytkowanych źródeł ciepła do obowiązujących wymagań.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
15		**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 102-103)** Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów. • kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędu miasta lub gminy), które mogą sprawdzać dokumentację techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty	Zasadne jest doprecyzowanie zapisu w następujący sposób (zmiany pogrubiono): • kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędu miasta lub gminy), które mogą sprawdzać dokumentację techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia	Niedopuszczalne są kontrole tzw. zdalne, polegające na okazaniu przez właściciela/podmiot eksploatujący instalację jedynie dokumentacji (np. fotograficznej, w tym zdjęcie tabliczki, DTR, instrukcji itp.), ponieważ nie spełniają one swojej roli polegającej na ustaleniu stanu rzeczywistego w odniesieniu do źródła ciepła. Pilne jest więc doprecyzowanie, że kontrola instalacji musi obejmować jej oględziny w miejscu eksploatacji, a weryfikacja dokumentacji może stanowić element uzupełniający czynności kontrolnych, lecz nie powinna ich zastępować. Takie podejście jest również zgodne z „Poradnikiem dobrych praktyk prowadzenia kontroli palenisk domowych oraz uchwał antysmogowych”, opracowanym na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska, który przewiduje zarówno oględziny urządzenia grzewczego, jak i weryfikację jego dokumentacji.	**Uwaga uwzględniona**. Doprecyzowano zapis poprzez wskazanie, że kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej musi odbywać się w miejscu eksploatacji instalacji i nie może ograniczać się wyłącznie do zdalnej weryfikacji dokumentacji lub materiału fotograficznego przedstawionego przez osobę kontrolowaną.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia minimalnych wymogów wynikających z uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego; kontrola pod kątem rodzaju stosowanego paliwa odbywać się może na podstawie udostępnionego przez mieszkańca świadectwa jakości paliwa stałego.	minimalnych wymogów wynikających z uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego, **przy czym kontrole muszą odbywać się w miejscu eksploatacji instalacji – kontrola nie może ograniczać się wyłącznie do weryfikacji dokumentacji lub zdjęć przedstawionych przez osobę kontrolowaną**; kontrola pod kątem rodzaju stosowanego paliwa odbywać się może na podstawie udostępnionego przez mieszkańca świadectwa jakości paliwa stałego.		

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
16		**1.9.4.Harmonogram działań naprawczych (s. 103)** Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów. Rekomenduje się prowadzenie kontroli w sposób planowy i systematyczny, poprzedzonych weryfikacją danych pochodzących z bazy CEEB, stanowiących jedno z kryteriów wyboru adresu do kontroli, uwzględniając priorytetowo obszary stanowiące otoczenie obiektów realizujących funkcje opiekuńcze, edukacyjne i medyczne. Jednocześnie należy zapewnić niezwłoczne podejmowanie działań w odpowiedzi na zgłaszane przypadki oraz prowadzić rejestr kontroli i zgłoszeń.	Proponujemy doprecyzować zapis w następujący sposób (wprowadzone zmiany pogrubiono): Rekomenduje się prowadzenie kontroli w sposób planowy i systematyczny, poprzedzonych **obowiązkowo** weryfikacją danych pochodzących z bazy CEEB, stanowiących jedno z kryteriów wyboru adresu do kontroli, uwzględniając priorytetowo **instalacje nie spełniające wymagań uchwały antysmogowej oraz** obszary stanowiące otoczenie obiektów realizujących funkcje opiekuńcze, edukacyjne i medyczne. Jednocześnie należy zapewnić niezwłoczne podejmowanie działań w odpowiedzi na zgłaszane przypadki	Należy bardziej stanowczo i jednoznacznie potwierdzić, że CEEB jest głównym kryterium wyboru adresów do kontroli planowych. Jeżeli kontrole prowadzone przez gminy nie ujawniają żadnych nieprawidłowości (a taki wynik kontroli w 2025 r. – brak nieprawidłowości dot. uchwały antysmogowej i spalania odpadów – zadeklarowało 78 śląskich gmin, tj. 47% gmin), to oznacza, że w prawie połowie gmin kontrole przeprowadza się wyłącznie w celu wykazania określonej liczby przeprowadzonych kontroli. Argument, że kontrole trafiają na mieszkańców, którzy nie zaktualizowali deklaracji, nie jest wiarygodny mając wiedzę, jak wciąż duża jest liczba niezgodnych z uchwałą antysmogową urządzeń pozaklasowych oraz 3 i 4 klasy, których obowiązek wymiany wejdzie w życie w ostatnim roku obowiązywania nowego POP. POP powinien dążyć do ograniczenia absurdalnej sytuacji (kontrole pozorowane,	**Uwaga nieuwzględniona.** Projekt Programu wskazuje, że dane z bazy CEEB powinny być wykorzystywane przy planowaniu działań kontrolnych, jednak pozostawia gminom możliwość uwzględnienia również innych przesłanek, takich jak wyniki wcześniejszych kontroli, zgłoszenia mieszkańców, informacje pozyskane w toku wykonywania zadań własnych gminy, czy lokalna wiedza o obszarach wymagających szczególnej uwagi.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			oraz prowadzić rejestr kontroli i zgłoszeń.	wyłącznie dla spełnienia wskaźnika liczby kontroli) – kontrole mają cel, jakim jest mobilizowanie do wymiany kotłów. Prowadzenie ich w miejscach, gdzie zainstalowana jest pompa ciepła, kocioł gazowy czy inne legalne źródło mija się z podstawowym celem POP.	
17		**W opisie działania naprawczego ZSO <u>w każdej strefie</u>:** Przy dofinansowaniu ze środków publicznych dotyczących instalacji grzewczych na paliwa stałe o mocy do 1 MW należy wprowadzić poniższe wymagania: - dofinansowanie wyłącznie dla instalacji zasilanych biomasą o emisji cząstek stałych do 20 mg/m^3 (przy 10% O2), - stosowanie	Popieramy proponowany zapis i wnioskujemy o jego utrzymanie w ostatecznej wersji Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego.	Wyrażamy poparcie dla rezygnacji z zapisu, umożliwiającego gminom finansowanie kotłów na paliwa kopalne, w tym urz. węglowe. Dotowanie kotłów węglowych jest sprzeczne z celami działań podejmowanych na szczeblu centralnym (przykładowo: Program Czyste Powietrze już od 2022 r. nie pozwala na finansowanie kotłów węglowych). Wyjątek wprowadzony do aktualnie obowiązującego POP, polegający na wykluczeniu z zakazu dotowania kotłów innych niż biomasowe o emisji	**Wyjaśnienie.** Zapis pozostanie w obecnym kształcie.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		zbiorników buforowych jako obowiązkowe w przypadku kotłów z ręcznym podawaniem paliwa (kotły zgazowujące) oraz zalecane w przypadku kotłów z automatycznym podawaniem paliwa. Minimalna pojemność zbiorników buforowych powinna być zgodna z dokumentacją techniczną kotła.		cząstek stałych do 20 mg/m³ (przy 10% O_2), spowodował, że w 2025 r. nadal aż 30 gmin woj. śląskiego dotowało urządzenia spalające węgiel. Liczymy, że zapis nie wróci po konsultacjach, tak jak to miało miejsce podczas aktualizacji poprzedniego POP.	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
18		**W opisie działania naprawczego EE <u>(w każdej strefie)</u>** **Efekt rzeczowy:** 2. Minimum 4 spotkania edukacyjno-informacyjne rocznie dla osób, do których wysłano zaproszenia. Zaproszenia należy wysłać do minimum 10% podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła. oraz **Wskaźniki monitorowania postępu:** liczba wysłanych zaproszeń do podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła [szt.] i [%]	**Efekt rzeczowy – proponujemy nowe brzmienie całego punktu 2:** 2. Minimum 1 akcja informacyjna rocznie dla każdego punktu adresowego, pod którym, według danych CEEB, eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe podlegająca wymianie zgodnie z uchwałą antysmogową (w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych). Działanie powinno polegać na skierowaniu pisemnej informacji do właściciela, zarządcy lub innego podmiotu odpowiedzialnego za eksploatację instalacji. Informacja powinna wskazywać obowiązujące wymagania uchwały antysmogowej, termin wymiany lub dostosowania instalacji,	Po blisko 10 latach obowiązywania uchwały antysmogowej spotkania edukacyjno-informacyjne kierowane do osób eksploatujących instalacje niespełniające obowiązujących wymagań nie powinny być traktowane jako jedyne działanie informacyjne skierowane bezpośrednio do tej grupy, którego realizacja podlega rozliczeniu przez gminy. Organizacja spotkań nie gwarantuje bowiem skutecznego dotarcia do osób zobowiązanych do wymiany źródeł ciepła. Udział w nich jest dobrowolny, a zaproponowany w projekcie minimalny poziom wysyłki zaproszeń do 10% podmiotów oznacza, że działanie może ograniczać się do objęcia zaproszeniami zaledwie co dziesiątego adresata rocznie, bez gwarancji jego faktycznego udziału w spotkaniu. Ponadto, działanie w aktualnym brzmieniu koncentruje się na użytkownikach kotłów pozaklasowych, pomijając	**Uwaga nieuwzględniona.** Przyjęte w projekcie Programu działanie stanowi kompromis pomiędzy skalą oddziaływania a możliwościami organizacyjnymi gmin. Wskaźnik obejmujący wysłanie zaproszeń do minimum 10% podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła został określony z uwzględnieniem rzeczywistych możliwości realizacyjnych gmin i ma zapewnić wykonanie działań o charakterze jakościowym, a nie wyłącznie informacyjnym. Proponowana zmiana sprowadzałaby działanie do jednorazowego przekazania informacji w formie korespondencji. Choć pozwoliłaby objąć większą liczbę adresatów, nie zapewniałaby możliwości bezpośredniej interakcji, wyjaśniania indywidualnych wątpliwości oraz usuwania barier, które często są przyczyną odkładania decyzji o wymianie źródła ciepła.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			konsekwencje niedotrzymania wymagań, dostępne formy wsparcia finansowego oraz konieczność aktualizacji danych w CEEB, jeżeli nie odpowiadają one stanowi faktycznemu. **Wskaźniki monitorowania postępu – w związku z powyższym proponujemy nowe brzmienie:** liczba i odsetek punktów adresowych, pod którymi według danych CEEB eksploatowane są instalacje podlegające wymianie zgodnie z uchwałą antysmogową, do których skierowano indywidualną informację w danym roku sprawozdawczym [szt.] i [%].	właścicieli kotłów klasy 3 i 4, których eksploatacja będzie zakazana od 1 stycznia 2028 r. Tymczasem również ta grupa powinna zostać objęta odpowiednio wczesnymi działaniami informacyjnymi dotyczącymi obowiązku wymiany urządzeń. Dlatego proponujemy zastąpienie spotkań edukacyjnych indywidualną korespondencją kierowaną do właścicieli, zarządców lub innych podmiotów odpowiedzialnych za eksploatację instalacji podlegających wymianie, zidentyfikowanych na podstawie danych CEEB. Informacja powinna obejmować obowiązujące wymagania, terminy wymiany, konsekwencje niedotrzymania przepisów oraz dostępne formy wsparcia finansowego. Takie rozwiązanie umożliwi objęcie działaniami informacyjnymi wszystkich zidentyfikowanych punktów adresowych oraz monitorowanie zasięgu działania. Jednocześnie wskazanie konieczności	Należy również zauważyć, że spotkania edukacyjno-informacyjne nie są jedynym działaniem służącym dotarciu do mieszkańców. Równolegle funkcjonują punkty konsultacyjne Programu Czyste Powietrze, wsparcie ekodoradców oraz działania edukacyjne realizowane przez placówki oświatowe, w tym działania ukierunkowane na dotarcie do rodziców za pośrednictwem dzieci. Oznacza to, że cel polegający na przekazywaniu mieszkańcom informacji o obowiązkach związanych z wymianą źródeł ciepła realizowany jest wielotorowo. W konsekwencji uznano, że utrzymanie obowiązku organizacji spotkań edukacyjno-informacyjnych połączonych z kierowaniem indywidualnych zaproszeń przyniesie większy efekt w zakresie aktywizacji mieszkańców niż zastąpienie tego działania wyłącznie masową wysyłką informacji.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				aktualizacji nieprawidłowych lub nieaktualnych deklaracji może przyczynić się do poprawy jakości danych w CEEB.	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
19		**W opisie działania naprawczego EE <u>(w każdej strefie)</u>** Informacje o działaniu naprawczym 5) Na oficjalnej stronie internetowej gminy (w widocznym miejscu na stronie głównej) należy zamieścić następujące informacje:	Należy uzupełnić katalog informacji obowiązkowo publikowanych na stronie internetowej gminy o następujący punkt: - liczbę urządzeń pozaklasowych oraz 3 i 4 klasy eksploatowanych, na terenie gminy z podziałem na budynki i lokale prywatne (wg CEEB) oraz na budynki i lokale należące do zasobów gminnych (wg ewidencji własnej gminy). Dane powinny być aktualizowane co najmniej raz na kwartał, ze wskazaniem daty ich aktualizacji.	Publicznie dostępna informacja o liczbie eksploatowanych urządzeń grzewczych niezgodnych z uchwałą antysmogową oraz liczby urządzeń podlegających wymianie zwiększy przejrzystość działań gmin w zakresie realizacji uchwały antysmogowej. Umożliwi mieszkańcom monitorowanie postępów w eliminacji przestarzałych źródeł ciepła, a tym samym będzie mobilizować zarówno mieszkańców, jak i samorządy do podejmowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza. Każda gmina jest w stanie ustalić taką liczbę na podstawie wskazań z bazy CEEB.	**Uwaga nieuwzględniona**. Proponowany zapis opiera się na założeniu, że dane zgromadzone w CEEB stanowią pełne i aktualne źródło informacji o liczbie eksploatowanych pozaklasowych źródeł ciepła oraz urządzeń klasy 3 i 4 na terenie gminy. W obecnym stanie funkcjonowania bazy założenie takie nie jest jednak zasadne. Dane zawarte w CEEB mają charakter ewidencyjny i podlegają ciągłym zmianom wynikającym m.in. z aktualizacji deklaracji przez właścicieli nieruchomości, korekt dokonywanych w wyniku kontroli, usuwania błędów, weryfikacji prowadzonych przez administratora bazy oraz ujawniania wcześniej niezinwentaryzowanych źródeł ciepła. W konsekwencji liczba urządzeń pozaklasowych wykazywana w CEEB nie stanowi jednoznacznej informacji o rzeczywistej liczbie takich instalacji funkcjonujących na terenie

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					gminy. Nie jest również możliwe wyciąganie prostego wniosku, że kwartalny spadek liczby urządzeń ujętych w bazie odpowiada liczbie faktycznie wymienionych źródeł ciepła. Zmiany wartości prezentowanych w kolejnych okresach mogą bowiem wynikać zarówno z wymiany urządzeń, jak i z aktualizacji danych ewidencyjnych, korekt wcześniejszych wpisów, czy identyfikacji nowych instalacji. W skrajnych przypadkach liczba urządzeń pozaklasowych mogłaby okresowo nie zmniejszać się, ale nawet wzrastać pomimo prowadzonych wymian źródeł ciepła, co mogłoby prowadzić do błędnej interpretacji prezentowanych informacji. Z tego względu dane z CEEB mogą stanowić istotne narzędzie wspierające planowanie działań, monitorowanie zjawiska oraz identyfikację budynków z pozaklasowymi źródłami ciepła, jednak w obecnym kształcie bazy nie mogą być

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					traktowane jako ostateczne i w pełni wiarygodne źródło informacji służące do publicznego prezentowania mieszkańcom liczby urządzeń podlegających wymianie. Dlatego nie zdecydowano się na wprowadzenie obowiązku publikowania takich danych w katalogu informacji zamieszczanych na stronach internetowych gmin.
20		**W opisie działania naprawczego KPP dla strefy śląskiej (s. 134)** Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu.	Należy doprecyzować zapis w następujący sposób (wprowadzone zmiany pogrubiono) Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu **prowadzona przez Starostę.**	Analogicznie jak w opisie działania w pozostałych strefach, proponujemy dopisanie organu odpowiedzialnego za prowadzenie kontroli podmiotów gospodarczych, aby uniknąć wątpliwości, w czyjej kompetencji znajdują się tego typu kontrole.	**Uwaga uwzględniona.** Zmieniono zapis na: "Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu prowadzona przez starostę."

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
21		PDK, Poziom II (s. 157) Sposób informowania POZIOM POWIATOWY	Propozycja zmiany brzmienia zapisu na str. 157 (wprowadzone zmiany pogrubiono): PCZK przekazuje informacje dyrektorom ~~**podległych**~~ placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej na administrowanym terenie o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.	Usunięcie sformułowania „podległych” wyjaśnia wątpliwość, czy informacje PCZK są przekazywane wyłącznie dyrektorom placówek podlegających powiatowi, co niesłusznie może ograniczać dostęp do ostrzeżeń placówkom gminnym. W przypadku placówek ochrony zdrowia nie ma wątpliwości, że chodzi o wszystkie placówki znajdujące się na terenie powiatu.	**Uwaga uwzględniona.** Usunięto sformułowanie „podległych” z treści zapisu.
22		PDK, Poziom II (s. 157) Sposób informowania POZIOM GMINNY	Proponujemy dodanie do listy punktu o brzmieniu: Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej, po	Samo przekazanie informacji o zagrożeniu związanym z wysokimi stężeniami zanieczyszczeń powietrza do placówki oświatowej lub opiekuńczej nie gwarantuje, że ostrzeżenie dotrze do dzieci, rodziców, opiekunów oraz innych osób korzystających z jej	**Uwaga nieuwzględniona.** Celem działania jest zapewnienie sprawnego przekazywania informacji o wystąpieniu wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza do podmiotów odpowiedzialnych za opiekę nad osobami szczególnie wrażliwymi,

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			otrzymaniu informacji o przekroczeniu poziomów zanieczyszczeń powietrza niezwłocznie przekazują informacje do publicznej wiadomości poprzez: - stronę internetową i/lub media społecznościowe placówki, - komunikaty publikowane w widocznym miejscu w placówce, w szczególności przy jej wejściu	usług. W praktyce skuteczność informowania zależy od sposobu postępowania dyrekcji danej placówki, a ostrzeżenie może pozostać jedynie wiadomością w jej skrzynce elektronicznej. Wprowadzenie obowiązku niezwłocznego publikowania komunikatów w widocznym miejscu oraz w kanałach komunikacji elektronicznej placówki zapewni szerszy dostęp do informacji o zagrożeniu i zalecanych środkach ostrożności. Jest to szczególnie istotne w przypadku dzieci, osób starszych i innych grup szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenie powietrza. Takie rozwiązanie funkcjonuje już w części placówek, dlatego zasadne jest wprowadzenie go jako standardu obowiązującego na terenie całego województwa.	w szczególności dziećmi, osobami starszymi oraz osobami korzystającymi z placówek opiekuńczych. Realizację tego celu zapewnia przekazanie komunikatu przez powiatowe centrum zarządzania kryzysowego do właściwych placówek. Sposób dalszego rozpowszechniania informacji powinien pozostawać w gestii kierownictwa poszczególnych placówek, dlatego pozostawiono elastyczność w zakresie wyboru form informowania podopiecznych, rodziców i opiekunów.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
23		PDK, Poziom III (s. 161) Sposób informowania POZIOM GMINNY	Proponujemy dodanie punktu o brzmieniu: Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej, po otrzymaniu informacji o przekroczeniu poziomów zanieczyszczeń powietrza niezwłocznie przekazują informacje do publicznej wiadomości poprzez: - stronę internetową i/lub media społecznościowe placówki, - komunikaty publikowane w widocznym miejscu w placówce w szczególności przy jej wejściu.	j.w.	**Uwaga nieuwzględniona.** Celem działania jest zapewnienie sprawnego przekazywania informacji o wystąpieniu wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza do podmiotów odpowiedzialnych za opiekę nad osobami szczególnie wrażliwymi, w szczególności dziećmi, osobami starszymi oraz osobami korzystającymi z placówek opiekuńczych. Realizację tego celu zapewnia przekazanie komunikatu przez powiatowe centrum zarządzania kryzysowego do właściwych placówek. Sposób dalszego rozpowszechniania informacji powinien pozostawać w gestii kierownictwa poszczególnych placówek, dlatego pozostawiono elastyczność w zakresie wyboru form informowania podopiecznych, rodziców i opiekunów.
24		PDK, Poziom II (s. 158) Podejmowane działania operacyjne	Do listy działań operacyjnych należy dodać punkt o brzmieniu: - wprowadzenie zakazu	Zakaz rekreacyjnego korzystania z kominków powinien obowiązywać już przy II poziomie, nie dopiero od III. Zakaz nie dotyczy kominków,	**Uwaga uwzględniona.** Dodano zapis wprowadzający zakaz korzystania z kominków do celów rekreacyjnych

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			korzystania z kominków do celów rekreacyjnych.	które są jedynym źródłem ciepła, więc nie jest obciążeniem dla mieszkańców. Dopuszczenie dodatkowej emisji w sytuacji, kiedy mieszkańców ostrzega się przed przebywaniem na zewnątrz jest niewłaściwe, biorąc pod uwagę, że mowa o rekreacyjnym (!) spalaniu paliw stałych.	w trakcie ogłoszonego poziomu II.
25		Edukacja ekologiczna związana z ochroną powietrza (s. 101) • informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku spalania niedozwolonych paliw oraz odpadów;	Należy uzupełnić zapis następująco (wprowadzoną zmianę pogrubiono): • informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku spalania niedozwolonych paliw oraz odpadów, **a także eksploatacji instalacji grzewczych niespełniających wymagań uchwały antysmogowej**	Informowanie o konsekwencjach prawnych powinno obejmować nie tylko spalanie niedozwolonych paliw i odpadów, ale również eksploatację instalacji grzewczych niespełniających wymagań uchwały antysmogowej. Jest to szczególnie istotne, ponieważ w województwie obowiązuje już zakaz eksploatacji kotłów pozaklasowych, a od 1 stycznia 2028 r. zakaz obejmie również kotły klasy 3 i 4. Mieszkańcy powinni być świadomi zarówno obowiązujących i nadchodzących ograniczeń, jak i konsekwencji prawnych ich nieprzestrzegania.	**Uwaga uwzględniona.** Uzupełniono zapis o źródła ciepła niespełniające wymagań uchwały antysmogowej.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
26		3.3. Obowiązki i ograniczenia podmiotów korzystających ze środowiska oraz osób fizycznych (s. 171)	Do listy „podstawowych obowiązków osób fizycznych” należy dodać punkt o proponowanym brzmieniu: • użytkowanie instalacji grzewczych zgodnie z dokumentacją techniczną urządzenia, w szczególności do stosowania wyłącznie paliwa wskazanego w tej dokumentacji. Jeżeli z dokumentacji technicznej urządzenia wynika obowiązek stosowania zbiornika buforowego lub zasobnika ciepłej wody użytkowej, instalacja musi być wyposażona w taki zbiornik lub zasobnik o pojemności określonej w dokumentacji technicznej oraz eksploatowana z jego wykorzystaniem przez cały okres użytkowania. Wymóg ten dotyczy w szczególności już	Samo zainstalowanie kotła spełniającego wymagania uchwały antysmogowej nie gwarantuje ograniczenia emisji zanieczyszczeń, jeżeli urządzenie jest eksploatowane niezgodnie z dokumentacją techniczną producenta. Stosowanie niewłaściwego paliwa lub użytkowanie kotła bez wymaganego zbiornika buforowego może powodować zwiększoną emisję zanieczyszczeń i uniemożliwiać osiągnięcie deklarowanych parametrów emisyjnych. Dotyczy to w szczególności kotłów z ręcznym załadunkiem paliwa, dla których producent przewidział obowiązkową współpracę ze zbiornikiem buforowym. Doprecyzowanie tego obowiązku w POP pozwoli podkreślić znaczenie prawidłowej eksploatacji urządzeń, również tych formalnie spełniających wymagania uchwały antysmogowej.	**Uwaga uwzględniona.** Dodano zapis: "Użytkownik instalacji grzewczej jest obowiązany do eksploatacji urządzenia zgodnie z dokumentacją techniczną oraz instrukcją użytkowania, w szczególności z wykorzystaniem paliw dopuszczonych przez producenta. W przypadku gdy dokumentacja techniczna, instrukcja użytkowania urządzenia lub obowiązujące przepisy wymagają stosowania dodatkowych elementów instalacji, w szczególności zbiornika buforowego, instalacja powinna być wyposażona w takie elementy i użytkowana zgodnie z określonymi wymaganiami przez cały okres eksploatacji źródła ciepła.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			zainstalowanych, zgodnych z uchwałą antysmogową, kotłów z ręcznym podajnikiem paliwa.		
27	Fundacja NATURAlnego Rozwoju	**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 100)** Dotyczy fragmentu: Gmina ma obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych budynkach mieszkalnych oraz kontrolować przestrzeganie zapisów uchwały antysmogowej przez najemców.	Zapis wymaga uzupełnienia o uwzględnienie obowiązków powiatów. Proponowane brzmienie (zmiany pogrubiono): Gmina **i powiat** mają obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych budynkach mieszkalnych oraz kontrolować	To działanie powinno być odniesione również do pozostałych szczebli samorządu w województwie, szczególnie powiatów, które choć nie dysponują zasobem mieszkaniowym, są właścicielem lub zarządcą obiektów użyteczności publicznej (np. siedziby starostw, szkoły, placówki kulturalne, placówki systemu opieki społecznej, jak PCPR itp). **Obowiązek modernizacji źródeł ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej powinien zatem**	**Uwaga nieuwzględniona.** Wskazany zapis odnosi się do obowiązków gminy wynikających z jej ustawowych kompetencji w zakresie realizacji Programu ochrony powietrza oraz egzekwowania postanowień uchwały antysmogowej. Gmina, jako organ właściwy do przeprowadzania kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska przez mieszkańców, posiada instrumenty umożliwiające weryfikację sposobu

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			przestrzeganie zapisów uchwały antysmogowej przez najemców.	**dotyczyć zarówno gmin, jak i powiatów**, odpowiednio do posiadanych lub zarządzanych...	użytkowania źródeł ciepła, w tym w lokalach wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Powiaty, choć są właścicielami lub zarządcami części budynków użyteczności publicznej, nie posiadają analogicznych kompetencji kontrolnych wobec mieszkańców i najemców wynikających z przepisów dotyczących kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej. Jednocześnie należy podkreślić, że obowiązek zapewnienia zgodności eksploatowanych źródeł ciepła z wymaganiami uchwały antysmogowej dotyczy wszystkich właścicieli i zarządców obiektów, w tym również powiatów w odniesieniu do budynków pozostających w ich zasobach. Brak wskazania powiatu w omawianym fragmencie nie zwalnia go z obowiązku dostosowania użytkowanych źródeł ciepła do obowiązujących wymagań.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
28		**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 102-103)** Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów. Uwaga dotyczy fragmentu: • kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędu miasta lub	Zasadne jest doprecyzowanie zapisu w następujący sposób (zmiany pogrubiono): • kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędu miasta lub gminy), które mogą sprawdzać dokumentację techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia	Niedopuszczalne są kontrole tzw. zdalne, polegające na okazaniu przez właściciela/podmiot eksploatujący instalację jedynie dokumentacji (np. fotograficznej, w tym zdjęcie tabliczki, DTR, instrukcji itp.), ponieważ nie spełniają one swojej roli polegającej na ustaleniu stanu rzeczywistego w odniesieniu do źródła ciepła. Pilne jest więc doprecyzowanie, że kontrola instalacji musi obejmować jej oględziny w miejscu eksploatacji, a weryfikacja dokumentacji może stanowić element uzupełniający czynności kontrolnych, lecz nie powinna ich zastępować. Takie podejście jest również zgodne z.....	**Uwaga uwzględniona**. Doprecyzowano zapis poprzez wskazanie, że kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej musi odbywać się w miejscu eksploatacji instalacji i nie może ograniczać się wyłącznie do zdalnej weryfikacji dokumentacji lub materiału fotograficznego przedstawionego przez osobę kontrolowaną.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			minimalnych wymogów wynikających z uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego,……		
29	Stowarzyszenie Zwykłe ProAktywni	**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 100)** Dotyczy fragmentu: Gmina ma obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych budynkach mieszkalnych oraz kontrolować przestrzeganie zapisów uchwały antysmogowej przez najemców.	Zapis wymaga uzupełnienia o uwzględnienie obowiązków powiatów. Proponowane brzmienie (zmiany pogrubiono): Gmina **i powiat** mają obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych budynkach mieszkalnych oraz kontrolować	To działanie powinno być odniesione również do pozostałych szczebli samorządu w województwie, szczególnie powiatów, które choć nie dysponują zasobem mieszkaniowym, są właścicielem lub zarządcą obiektów użyteczności publicznej (np. siedziby starostw, szkoły, placówki kulturalne, placówki systemu opieki społecznej, jak PCPR itp). **Obowiązek modernizacji źródeł ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej powinien zatem**	**Uwaga nieuwzględniona.** Wskazany zapis odnosi się do obowiązków gminy wynikających z jej ustawowych kompetencji w zakresie realizacji Programu ochrony powietrza oraz egzekwowania postanowień uchwały antysmogowej. Gmina, jako organ właściwy do przeprowadzania kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska przez mieszkańców, posiada instrumenty umożliwiające weryfikację sposobu

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			przestrzeganie zapisów uchwały antysmogowej przez najemców.	**dotyczyć zarówno gmin, jak i powiatów**, odpowiednio do posiadanych lub zarządzanych zasobów.	użytkowania źródeł ciepła, w tym w lokalach wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Powiaty, choć są właścicielami lub zarządcami części budynków użyteczności publicznej, nie posiadają analogicznych kompetencji kontrolnych wobec mieszkańców i najemców wynikających z przepisów dotyczących kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej. Jednocześnie należy podkreślić, że obowiązek zapewnienia zgodności eksploatowanych źródeł ciepła z wymaganiami uchwały antysmogowej dotyczy wszystkich właścicieli i zarządców obiektów, w tym również powiatów w odniesieniu do budynków pozostających w ich zasobach. Brak wskazania powiatu w omawianym fragmencie nie zwalnia go z obowiązku dostosowania użytkowanych źródeł ciepła do obowiązujących wymagań.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
30		**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 102-103)** Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów. Uwaga dotyczy fragmentu: • kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędu miasta lub gminy), które mogą sprawdzać dokumentację	Zasadne jest doprecyzowanie zapisu w następujący sposób (zmiany pogrubiono): • kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędu miasta lub gminy), które mogą sprawdzać dokumentację techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia	Niedopuszczalne są kontrole tzw. zdalne, polegające na okazaniu przez właściciela/podmiot eksploatujący instalację jedynie dokumentacji (np. fotograficznej, w tym zdjęcie tabliczki, DTR, instrukcji itp.), ponieważ nie spełniają one swojej roli polegającej na ustaleniu stanu rzeczywistego w odniesieniu do źródła ciepła. Pilne jest więc doprecyzowanie, że kontrola instalacji musi obejmować jej oględziny w miejscu eksploatacji, a weryfikacja dokumentacji może stanowić element uzupełniający czynności kontrolnych, lecz nie powinna ich zastępować. Takie podejście jest również zgodne z „Poradnikiem dobrych praktyk prowadzenia kontroli palenisk domowych oraz uchwał antysmogowych”, opracowanym na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska, który przewiduje zarówno oględziny urządzenia grzewczego, jak i weryfikację jego dokumentacji.	**Uwaga uwzględniona**. Doprecyzowano zapis poprzez wskazanie, że kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej musi odbywać się w miejscu eksploatacji instalacji i nie może ograniczać się wyłącznie do zdalnej weryfikacji dokumentacji lub materiału fotograficznego przedstawionego przez osobę kontrolowaną.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia minimalnych wymogów wynikających z uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego; kontrola pod kątem rodzaju stosowanego paliwa odbywać się może na podstawie udostępnionego przez mieszkańca świadectwa jakości paliwa stałego.	minimalnych wymogów wynikających z uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego, **przy czym kontrole muszą odbywać się w miejscu eksploatacji instalacji – kontrola nie może ograniczać się wyłącznie do weryfikacji dokumentacji lub zdjęć przedstawionych przez osobę kontrolowaną**; kontrola pod kątem rodzaju stosowanego paliwa odbywać się może na podstawie udostępnionego przez mieszkańca świadectwa jakości paliwa stałego.		

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
31		**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 103)** Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów. Uwaga dotyczy fragmentu: Rekomenduje się prowadzenie kontroli w sposób planowy i systematyczny, poprzedzonych weryfikacją danych pochodzących z bazy CEEB, stanowiących jedno z kryteriów wyboru adresu do kontroli, uwzględniając priorytetowo obszary stanowiące otoczenie obiektów realizujących funkcje opiekuńcze, edukacyjne i medyczne. Jednocześnie należy zapewnić niezwłoczne podejmowanie działań w odpowiedzi na zgłaszane przypadki	Proponujemy doprecyzować zapis w następujący sposób (wprowadzone zmiany pogrubiono): Rekomenduje się prowadzenie kontroli w sposób planowy i systematyczny, poprzedzonych **obowiązkowo** weryfikacją danych pochodzących z bazy CEEB, stanowiących jedno z kryteriów wyboru adresu do kontroli, uwzględniając priorytetowo **instalacje nie spełniające wymagań uchwały antysmogowej oraz** obszary stanowiące otoczenie obiektów realizujących funkcje opiekuńcze, edukacyjne i medyczne. Jednocześnie należy zapewnić niezwłoczne podejmowanie działań w odpowiedzi na zgłaszane przypadki	Należy bardziej stanowczo i jednoznacznie potwierdzić, że CEEB jest głównym kryterium wyboru adresów do kontroli planowych. Jeżeli kontrole prowadzone przez gminy nie ujawniają żadnych nieprawidłowości (a taki wynik kontroli w 2025 r. – brak nieprawidłowości dot. uchwały antysmogowej i spalania odpadów – zadeklarowało 78 gmin, tj. 47% gmin), to oznacza, że w prawie połowie gmin kontrole przeprowadza się wyłącznie w celu wykazania określonej przez POP liczby przeprowadzonych kontroli. Argument, że kontrole trafiają na mieszkańców, którzy nie zaktualizowali deklaracji, nie jest wiarygodny mając wiedzę, jak wciąż duża jest liczba niezgodnych z uchwałą antysmogową urządzeń pozaklasowych oraz 3 i 4 klasy, których obowiązek wymiany wejdzie w życie w ostatnim roku obowiązywania nowego POP. POP powinien dążyć do ograniczenia absurdalnej sytuacji (kontrole pozorowane,	**Uwaga nieuwzględniona.** Projekt Programu wskazuje, że dane z bazy CEEB powinny być wykorzystywane przy planowaniu działań kontrolnych, jednak pozostawia gminom możliwość uwzględnienia również innych przesłanek, takich jak wyniki wcześniejszych kontroli, zgłoszenia mieszkańców, informacje pozyskane w toku wykonywania zadań własnych gminy, czy lokalna wiedza o obszarach wymagających szczególnej uwagi.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		oraz prowadzić rejestr kontroli i zgłoszeń.	oraz prowadzić rejestr kontroli i zgłoszeń.	wyłącznie dla spełnienia wskaźnika liczby kontroli) – kontrole mają cel, jakim jest mobilizowanie do wymiany kotłów. Prowadzenie ich w miejscach, gdzie zainstalowana jest pompa ciepła, kocioł gazowy czy inne legalne źródło mija się z podstawowym celem POP.	
32		**W opisie działania naprawczego ZSO w <u>każdej strefie</u>:** Przy dofinansowaniu ze środków publicznych dotyczących instalacji grzewczych na paliwa stałe o mocy do 1 MW należy wprowadzić poniższe wymagania: - dofinansowanie wyłącznie dla instalacji zasilanych biomasą o emisji cząstek stałych do 20 mg/m³ (przy 10% O2), - stosowanie	Popieramy proponowany zapis i wnioskujemy o jego utrzymanie w ostatecznej wersji Programu ochrony powietrza	Wyrażamy poparcie dla rezygnacji z zapisu, umożliwiającego gminom finansowanie kotłów na paliwa kopalne, w tym urz. węglowe. Dotowanie kotłów węglowych jest sprzeczne z celami działań podejmowanych na szczeblu centralnym (przykładowo: Program Czyste Powietrze już od 2022 r. nie pozwala na finansowanie kotłów węglowych). Wyjątek wprowadzony do aktualnie obowiązującego POP, polegający na wykluczeniu z zakazu dotowania kotłów innych niż biomasowe o emisji	**Wyjaśnienie.** Zapis pozostanie w obecnym kształcie.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		zbiorników buforowych jako obowiązkowe w przypadku kotłów z ręcznym podawaniem paliwa (kotły zgazowujące) oraz zalecane w przypadku kotłów z automatycznym podawaniem paliwa. Minimalna pojemność zbiorników buforowych powinna być zgodna z dokumentacją techniczną kotła.		cząstek stałych do 20 mg/m³ (przy 10% O_2), spowodował, że w 2025 r. nadal aż 30 gmin woj. śląskiego dotowało urządzenia spalające węgiel. Liczymy, że zapis nie wróci po konsultacjach, tak jak to miało miejsce podczas aktualizacji poprzedniego POP.	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
33		**W opisie działania naprawczego EE (<u>w każdej strefie</u>)** Dotyczy fragmentów: **Efekt rzeczowy:** 2. Minimum 4 spotkania edukacyjno-informacyjne rocznie dla osób, do których wysłano zaproszenia. Zaproszenia należy wysłać do minimum 10% podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła **Wskaźniki monitorowania postępu:** liczba wysłanych zaproszeń do podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła [szt.] i [%]	**Efekt rzeczowy – proponujemy nowe brzmienie całego punktu 2:** 2. Minimum 1 akcja informacyjna rocznie dla każdego punktu adresowego, pod którym, według danych CEEB, eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe podlegająca wymianie zgodnie z uchwałą antysmogową (w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych). Działanie powinno polegać na skierowaniu pisemnej informacji do właściciela, zarządcy lub innego podmiotu odpowiedzialnego za eksploatację instalacji. Informacja powinna wskazywać obowiązujące wymagania uchwały antysmogowej, termin wymiany lub dostosowania instalacji,	Po blisko 10 latach obowiązywania uchwały antysmogowej spotkania edukacyjno-informacyjne kierowane do osób eksploatujących nielegalne już źródła ogrzewania nie mogą być traktowane jako jedyne podlegające rozliczeniu przez gminy działanie edukacyjne kierowane do użytkowników instalacji grzewczych. Działanie takie nie daje żadnej gwarancji dotarcia do osób, które należy informować o obowiązkach dot. wymiany źródeł ciepła. Udział w spotkaniu jest dobrowolny, po drugie, wysyłka zaproszeń do 10% nadal **pomija 90% właścicieli „kopciuchów”** i to zakładając, że osoby łamiące postanowienia uchwały powinny być wciąż obejmowane działaniami edukacyjnymi – skoro gminy miały na to czas od 2017 r. Działanie pomija także osoby eksploatujące źródła 3 i 4 klasy, których zakaz wejdzie w życie w ostatnim roku obowiązywania nowego POP. Dlatego, proponujemy zastąpienie działania	**Uwaga nieuwzględniona.** Przyjęte w projekcie Programu działanie stanowi kompromis pomiędzy skalą oddziaływania a możliwościami organizacyjnymi gmin. Wskaźnik obejmujący wysłanie zaproszeń do minimum 10% podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła został określony z uwzględnieniem rzeczywistych możliwości realizacyjnych gmin i ma zapewnić wykonanie działań o charakterze jakościowym, a nie wyłącznie informacyjnym. Proponowana zmiana sprowadzałaby działanie do jednorazowego przekazania informacji w formie korespondencji. Choć pozwoliłaby objąć większą liczbę adresatów, nie zapewniałaby możliwości bezpośredniej interakcji, wyjaśniania indywidualnych wątpliwości oraz usuwania barier, które często są przyczyną odkładania decyzji o wymianie źródła ciepła.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			konsekwencje niedotrzymania wymagań, dostępne formy wsparcia finansowego oraz konieczność aktualizacji danych w CEEB, jeżeli nie odpowiadają one stanowi faktycznemu. **Wskaźniki monitorowania postępu – proponujemy nowe brzmienie:** liczba punktów adresowych objętych indywidualnymi działaniami informacyjnymi [szt.] i [%]	polegającego na organizacji spotkań edukacyjnych dla niewielkiego procenta właścicieli nielegalnych kotłów, bardziej racjonalnym i efektywnym działaniem – tj. korespondencja kierowana bezpośrednio do osoby/podmiotu odpowiedzialnego za stosowanie urządzeń podlegających wymianie, wzywająca do wymiany źródła (lub aktualizacji deklaracji CEEB), wysłana pod każdy adres znajdujący się w CEEB (np. za pomocą e-doręczeń). Bezpośrednie dotarcie w opisany sposób, zamiast organizacji dobrowolnych spotkań, jest znacznie efektywniejszym działaniem, jednocześnie koresponduje z zobowiązaniem gmin do korzystania z CEEB.	Należy również zauważyć, że spotkania edukacyjno-informacyjne nie są jedynym działaniem służącym dotarciu do mieszkańców. Równolegle funkcjonują punkty konsultacyjne Programu Czyste Powietrze, wsparcie ekodoradców oraz działania edukacyjne realizowane przez placówki oświatowe, w tym działania ukierunkowane na dotarcie do rodziców za pośrednictwem dzieci. Oznacza to, że cel polegający na przekazywaniu mieszkańcom informacji o obowiązkach związanych z wymianą źródeł ciepła realizowany jest wielotorowo. W konsekwencji uznano, że utrzymanie obowiązku organizacji spotkań edukacyjno-informacyjnych połączonych z kierowaniem indywidualnych zaproszeń przyniesie większy efekt w zakresie aktywizacji mieszkańców niż zastąpienie tego działania wyłącznie masową wysyłką informacji.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
34		**W opisie działania naprawczego EE (<u>w każdej strefie</u>)** Informacje o działaniu naprawczym 5) Na oficjalnej stronie internetowej gminy (w widocznym miejscu na stronie głównej) należy zamieścić następujące informacje:	Należy uzupełnić katalog informacji obowiązkowo publikowanych na stronie internetowej gminy o następujący punkt: - liczbę urządzeń pozaklasowych oraz 3 i 4 klasy eksploatowanych wg CEEB na terenie gminy z podziałem na budynki i lokale prywatne oraz na budynki i lokale należące do zasobów gminnych. Dane powinny być aktualizowane co najmniej raz na kwartał, ze wskazaniem daty ich aktualizacji.)	Publicznie dostępna informacja o liczbie eksploatowanych urządzeń grzewczych niezgodnych z uchwałą antysmogową oraz liczby urządzeń podlegających wymianie zwiększy przejrzystość działań gmin w zakresie realizacji uchwały antysmogowej. Umożliwi mieszkańcom monitorowanie postępów w eliminacji przestarzałych źródeł ciepła, a tym samym będzie mobilizować zarówno mieszkańców, jak i samorządy do podejmowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza. Każda gmina jest w stanie ustalić taką liczbę na podstawie wskazań z bazy CEEB.	**Uwaga nieuwzględniona**. Proponowany zapis opiera się na założeniu, że dane zgromadzone w CEEB stanowią pełne i aktualne źródło informacji o liczbie eksploatowanych pozaklasowych źródeł ciepła oraz urządzeń klasy 3 i 4 na terenie gminy. W obecnym stanie funkcjonowania bazy założenie takie nie jest jednak zasadne. Dane zawarte w CEEB mają charakter ewidencyjny i podlegają ciągłym zmianom wynikającym m.in. z aktualizacji deklaracji przez właścicieli nieruchomości, korekt dokonywanych w wyniku kontroli, usuwania błędów, weryfikacji prowadzonych przez administratora bazy oraz ujawniania wcześniej niezinwentaryzowanych źródeł ciepła. W konsekwencji liczba urządzeń pozaklasowych wykazywana w CEEB nie stanowi jednoznacznej informacji o rzeczywistej liczbie takich instalacji funkcjonujących na terenie

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					gminy. Nie jest również możliwe wyciąganie prostego wniosku, że kwartalny spadek liczby urządzeń ujętych w bazie odpowiada liczbie faktycznie wymienionych źródeł ciepła. Zmiany wartości prezentowanych w kolejnych okresach mogą bowiem wynikać zarówno z wymiany urządzeń, jak i z aktualizacji danych ewidencyjnych, korekt wcześniejszych wpisów, czy identyfikacji nowych instalacji. W skrajnych przypadkach liczba urządzeń pozaklasowych mogłaby okresowo nie zmniejszać się, ale nawet wzrastać pomimo prowadzonych wymian źródeł ciepła, co mogłoby prowadzić do błędnej interpretacji prezentowanych informacji. Z tego względu dane z CEEB mogą stanowić istotne narzędzie wspierające planowanie działań, monitorowanie zjawiska oraz identyfikację budynków z pozaklasowymi źródłami ciepła, jednak w obecnym kształcie bazy nie mogą być

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					traktowane jako ostateczne i w pełni wiarygodne źródło informacji służące do publicznego prezentowania mieszkańcom liczby urządzeń podlegających wymianie. Dlatego nie zdecydowano się na wprowadzenie obowiązku publikowania takich danych w katalogu informacji zamieszczanych na stronach internetowych gmin.
35		**W opisie działania naprawczego KPP dla strefy śląskiej (s. 134)** Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu.	Należy doprecyzować zapis w następujący sposób (wprowadzone zmiany pogrubiono) Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu **prowadzona przez Starostę.**	Analogicznie jak w opisie działania w pozostałych strefach, proponujemy dopisanie organu odpowiedzialnego za prowadzenie kontroli podmiotów gospodarczych, aby uniknąć wątpliwości, w czyjej kompetencji znajdują się tego typu kontrole.	**Uwaga uwzględniona.** Zmieniono zapis na: "Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu prowadzona przez starostę."

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
36		PDK, Poziom II (s. 157) Sposób informowania POZIOM POWIATOWY	Propozycja zmiany brzmienia zapisu (wprowadzone zmiany pogrubiono): PCZK przekazuje informacje dyrektorom ~~**podległych**~~ placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej na administrowanym terenie o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.	Usunięcie sformułowania „podległych” wyjaśnia wątpliwość, czy informacje PCZK są przekazywane wyłącznie dyrektorom placówek podlegających powiatowi, co niesłusznie może ograniczać dostęp do ostrzeżeń placówkom gminnym. W przypadku placówek ochrony zdrowia nie ma wątpliwości, że chodzi o wszystkie placówki znajdujące się na terenie powiatu.	**Uwaga uwzględniona.** Usunięto sformułowanie „podległych” z treści zapisu.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
37		PDK, Poziom II (s. 157) Sposób informowania POZIOM GMINNY	Proponujemy dodanie do listy punktu o brzmieniu: Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej, po otrzymaniu informacji o przekroczeniu poziomów zanieczyszczeń powietrza niezwłocznie przekazują informacje do publicznej wiadomości poprzez: - stronę internetową i/lub media społecznościowe placówki, - komunikaty publikowane w widocznym miejscu w placówce, w szczególności przy jej wejściu	W aktualnym stanie informacje o przekroczeniach po przekazaniu do placówek edukacyjnych nie zawsze przekładają się na podejmowanie działań rzeczywiście chroniących przed wpływem zanieczyszczenia powietrza na zdrowie. Znane są przykłady gmin, w których elementem edukacji ekologicznej są spacery, podczas których dzieci obserwują dym wydobywający się z kominów (sic!). Proponowany zapis ma przeciwdziałać stosowaniu de facto martwej procedury, która formalnie spełnia wymagania POP (informacje z centrum zarządzania kryzysowego trafiają do szkoły). W praktyce realne oddziaływanie takiej informacji sprowadza się do podejścia dyrekcji placówki. Jeśli jest ona przekonana o potrzebie ochrony dzieci (osób starszych itp.) wtedy informuje swoich podopiecznych o zagrożeniu. W przeciwnym razie ostrzeżenie kończy się na poczcie elektronicznej placówki.	**Uwaga nieuwzględniona.** Celem działania jest zapewnienie sprawnego przekazywania informacji o wystąpieniu wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza do podmiotów odpowiedzialnych za opiekę nad osobami szczególnie wrażliwymi, w szczególności dziećmi, osobami starszymi oraz osobami korzystającymi z placówek opiekuńczych. Realizację tego celu zapewnia przekazanie komunikatu przez powiatowe centrum zarządzania kryzysowego do właściwych placówek. Sposób dalszego rozpowszechniania informacji powinien pozostawać w gestii kierownictwa poszczególnych placówek, dlatego pozostawiono elastyczność w zakresie wyboru form informowania podopiecznych, rodziców i opiekunów.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				Pozytywnym przykładem jest Rybnik, gdzie informacja o stanie powietrza jest podawana do publicznego wglądu dzieci/uczniów, rodziców i nauczycieli już w chwili pojawienia się ich w szkole. Bezpośredni przekaz ma walor ostrzegawczy i edukacyjny.	
38		PDK, Poziom III (s. 161) Sposób informowania POZIOM GMINNY	Proponujemy dodanie punktu o brzmieniu: Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej, po otrzymaniu informacji o przekroczeniu poziomów zanieczyszczeń powietrza niezwłocznie przekazują informacje do publicznej wiadomości poprzez: - stronę internetową i/lub media społecznościowe placówki, - komunikaty publikowane	j.w.	**Uwaga nieuwzględniona.** Celem działania jest zapewnienie sprawnego przekazywania informacji o wystąpieniu wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza do podmiotów odpowiedzialnych za opiekę nad osobami szczególnie wrażliwymi, w szczególności dziećmi, osobami starszymi oraz osobami korzystającymi z placówek opiekuńczych. Realizację tego celu zapewnia przekazanie komunikatu przez powiatowe centrum zarządzania kryzysowego do właściwych placówek. Sposób dalszego rozpowszechniania informacji powinien pozostawać w gestii kierownictwa poszczególnych

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			w widocznym miejscu w placówce w szczególności przy jej wejściu.		placówek, dlatego pozostawiono elastyczność w zakresie wyboru form informowania podopiecznych, rodziców i opiekunów.
39		PDK, Poziom II (s. 158) Podejmowane działania operacyjne	Do listy działań operacyjnych należy dodać punkt o brzmieniu: - wprowadzenie zakazu korzystania z kominków do celów rekreacyjnych.	Zakaz rekreacyjnego korzystania z kominków powinien obowiązywać już przy II poziomie, nie dopiero od III. Zakaz nie dotyczy kominków, które są jedynym źródłem ciepła, więc nie jest obciążeniem dla mieszkańców. Dopuszczenie dodatkowej emisji w sytuacji, kiedy mieszkańców ostrzega się przed przebywaniem na zewnątrz jest niewłaściwe, biorąc pod uwagę, że mowa o rekreacyjnym (!) spalaniu paliw stałych.	**Uwaga uwzględniona.** Dodano zapis wprowadzający zakaz korzystania z kominków do celów rekreacyjnych w trakcie ogłoszonego poziomu II.
40		Edukacja ekologiczna związana z ochroną powietrza (s. 101) Dotyczy fragmentu: • informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku	Należy uzupełnić zapis następująco (wprowadzoną zmianę pogrubiono): • informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku	Informowanie o konsekwencjach prawnych powinno obejmować nie tylko spalanie niedozwolonych paliw i odpadów, ale również eksploatację instalacji grzewczych niespełniających	**Uwaga uwzględniona.** Uzupełniono zapis o źródła ciepła niespełniające wymagań uchwały antysmogowej.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		spalania niedozwolonych paliw oraz odpadów;	spalania niedozwolonych paliw oraz odpadów, **a także eksploatacji instalacji grzewczych niespełniających wymagań uchwały antysmogowe**	wymagań uchwały antysmogowej. Jest to szczególnie istotne, ponieważ w województwie obowiązuje już zakaz eksploatacji kotłów pozaklasowych, a od 1 stycznia 2028 r. zakaz obejmie również kotły klasy 3 i 4. Mieszkańcy powinni być świadomi zarówno obowiązujących i nadchodzących ograniczeń, jak i konsekwencji prawnych ich nieprzestrzegania.	
41		3.3. Obowiązki i ograniczenia podmiotów korzystających ze środowiska oraz osób fizycznych (s. 171)	Do listy „podstawowych obowiązków osób fizycznych” należy dodać punkt o proponowanym brzmieniu: • użytkowanie instalacji grzewczych zgodnie z dokumentacją techniczną urządzenia, w szczególności do stosowania wyłącznie paliwa wskazanego w tej dokumentacji. Jeżeli z dokumentacji technicznej urządzenia wynika obowiązek stosowania zbiornika	Samo zainstalowanie kotła spełniającego wymagania uchwały antysmogowej nie gwarantuje ograniczenia emisji zanieczyszczeń, jeżeli urządzenie jest eksploatowane niezgodnie z dokumentacją techniczną producenta. Stosowanie niewłaściwego paliwa lub użytkowanie kotła bez wymaganego zbiornika buforowego może powodować zwiększoną emisję zanieczyszczeń i uniemożliwiać osiągnięcie deklarowanych parametrów emisyjnych. Dotyczy to w szczególności kotłów z ręcznym załadunkiem	**Uwaga uwzględniona.** Dodano zapis: "Użytkownik instalacji grzewczej jest obowiązany do eksploatacji urządzenia zgodnie z dokumentacją techniczną oraz instrukcją użytkowania, w szczególności z wykorzystaniem paliw dopuszczonych przez producenta. W przypadku gdy dokumentacja techniczna, instrukcja użytkowania urządzenia lub obowiązujące przepisy wymagają stosowania dodatkowych elementów instalacji, w szczególności zbiornika

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			buforowego lub zasobnika ciepłej wody użytkowej, instalacja musi być wyposażona w taki zbiornik lub zasobnik o pojemności określonej w dokumentacji technicznej oraz eksploatowana z jego wykorzystaniem przez cały okres użytkowania. Wymóg ten dotyczy w szczególności już zainstalowanych, zgodnych z uchwałą antysmogową, kotłów z ręcznym podajnikiem paliwa.	paliwa, dla których producent przewidział obowiązkową współpracę ze zbiornikiem buforowym. Doprecyzowanie tego obowiązku w POP pozwoli podkreślić znaczenie prawidłowej eksploatacji urządzeń, również tych formalnie spełniających wymagania uchwały antysmogowej.	buforowego, instalacja powinna być wyposażona w takie elementy i użytkowana zgodnie z określonymi wymaganiami przez cały okres eksploatacji źródła ciepła.
42	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Bełk	**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 100)** Dotyczy fragmentu: Gmina ma obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych budynkach mieszkalnych oraz kontrolować	Zapis wymaga uzupełnienia o uwzględnienie obowiązków powiatów. Proponowane brzmienie (zmiany pogrubiono): Gmina **i powiat** mają obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej	To działanie powinno być odniesione również do pozostałych szczebli samorządu w województwie, szczególnie powiatów, które choć nie dysponują zasobem mieszkaniowym, są właścicielem lub zarządcą obiektów użyteczności publicznej (np. siedziby starostw, szkoły, placówki kulturalne, placówki systemu opieki społecznej, jak PCPR itp).	**Uwaga nieuwzględniona.** Wskazany zapis odnosi się do obowiązków gminy wynikających z jej ustawowych kompetencji w zakresie realizacji Programu ochrony powietrza oraz egzekwowania postanowień uchwały antysmogowej. Gmina, jako organ właściwy do przeprowadzania kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		przestrzeganie zapisów uchwały antysmogowej przez najemców.	i komunalnych budynkach mieszkalnych oraz kontrolować przestrzeganie zapisów uchwały antysmogowej przez najemców.	**Obowiązek modernizacji źródeł ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej powinien zatem dotyczyć zarówno gmin, jak i powiatów**, odpowiednio do posiadanych lub zarządzanych zasobów.	środowiska przez mieszkańców, posiada instrumenty umożliwiające weryfikację sposobu użytkowania źródeł ciepła, w tym w lokalach wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Powiaty, choć są właścicielami lub zarządcami części budynków użyteczności publicznej, nie posiadają analogicznych kompetencji kontrolnych wobec mieszkańców i najemców wynikających z przepisów dotyczących kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej. Jednocześnie należy podkreślić, że obowiązek zapewnienia zgodności eksploatowanych źródeł ciepła z wymaganiami uchwały antysmogowej dotyczy wszystkich właścicieli i zarządców obiektów, w tym również powiatów w odniesieniu do budynków pozostających w ich zasobach. Brak wskazania powiatu w omawianym

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					fragmencie nie zwalnia go z obowiązku dostosowania użytkowanych źródeł ciepła do obowiązujących wymagań.
43		**1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 102-103)** Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów. Uwaga dotyczy fragmentu: • kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni	Zasadne jest doprecyzowanie zapisu w następujący sposób (zmiany pogrubiono): • kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędu miasta lub gminy), które mogą sprawdzać dokumentację techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty	Niedopuszczalne są kontrole tzw. zdalne, polegające na okazaniu przez właściciela/podmiot eksploatujący instalację jedynie dokumentacji (np. fotograficznej, w tym zdjęcie tabliczki, DTR, instrukcji itp.), ponieważ nie spełniają one swojej roli polegającej na ustaleniu stanu rzeczywistego w odniesieniu do źródła ciepła. Pilne jest więc doprecyzowanie, że kontrola instalacji musi obejmować jej oględziny w miejscu eksploatacji, a weryfikacja dokumentacji może stanowić element uzupełniający czynności kontrolnych, lecz nie powinna ich zastępować. Takie podejście jest również zgodne z „Poradnikiem dobrych praktyk prowadzenia kontroli palenisk domowych oraz uchwał antysmogowych”, opracowanym na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska, który przewiduje zarówno oględziny	**Uwaga uwzględniona**. Doprecyzowano zapis poprzez wskazanie, że kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej musi odbywać się w miejscu eksploatacji instalacji i nie może ograniczać się wyłącznie do zdalnej weryfikacji dokumentacji lub materiału fotograficznego przedstawionego przez osobę kontrolowaną.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		pracownicy urzędu miasta lub gminy), które mogą sprawdzać dokumentację techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia minimalnych wymogów wynikających z uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego; kontrola pod kątem rodzaju stosowanego paliwa odbywać się może na podstawie udostępnionego przez mieszkańca świadectwa jakości paliwa stałego.	użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia minimalnych wymogów wynikających z uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego, **przy czym kontrole muszą odbywać się w miejscu eksploatacji instalacji – kontrola nie może ograniczać się wyłącznie do weryfikacji dokumentacji lub zdjęć przedstawionych przez osobę kontrolowaną**; kontrola pod kątem rodzaju stosowanego paliwa odbywać się może na podstawie udostępnionego przez mieszkańca świadectwa jakości paliwa stałego.	urządzenia grzewczego, jak i weryfikację jego dokumentacji.	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
44		**1.9.4.Harmonogram działań naprawczych (s. 103)** Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów. Uwaga dotyczy fragmentu: Rekomenduje się prowadzenie kontroli w sposób planowy i systematyczny, poprzedzonych weryfikacją danych pochodzących z bazy CEEB, stanowiących jedno z kryteriów wyboru adresu do kontroli, uwzględniając priorytetowo obszary stanowiące otoczenie obiektów realizujących funkcje opiekuńcze, edukacyjne i medyczne. Jednocześnie należy zapewnić niezwłoczne podejmowanie działań w odpowiedzi na zgłaszane przypadki	Proponujemy doprecyzować zapis w następujący sposób (wprowadzone zmiany pogrubiono): Rekomenduje się prowadzenie kontroli w sposób planowy i systematyczny, poprzedzonych **obowiązkowo** weryfikacją danych pochodzących z bazy CEEB, stanowiących jedno z kryteriów wyboru adresu do kontroli, uwzględniając priorytetowo **instalacje nie spełniające wymagań uchwały antysmogowej oraz** obszary stanowiące otoczenie obiektów realizujących funkcje opiekuńcze, edukacyjne i medyczne. Jednocześnie należy zapewnić niezwłoczne podejmowanie działań w odpowiedzi na zgłaszane przypadki	Należy bardziej stanowczo i jednoznacznie potwierdzić, że CEEB jest głównym kryterium wyboru adresów do kontroli planowych. Jeżeli kontrole prowadzone przez gminy nie ujawniają żadnych nieprawidłowości (a taki wynik kontroli w 2025 r. – brak nieprawidłowości dot. uchwały antysmogowej i spalania odpadów – zadeklarowało 78 gmin, tj. 47% gmin), to oznacza, że w prawie połowie gmin kontrole przeprowadza się wyłącznie w celu wykazania określonej przez POP liczby przeprowadzonych kontroli. Argument, że kontrole trafiają na mieszkańców, którzy nie zaktualizowali deklaracji, nie jest wiarygodny mając wiedzę, jak wciąż duża jest liczba niezgodnych z uchwałą antysmogową urządzeń pozaklasowych oraz 3 i 4 klasy, których obowiązek wymiany wejdzie w życie w ostatnim roku obowiązywania nowego POP. POP powinien dążyć do ograniczenia absurdalnej sytuacji (kontrole pozorowane,	**Uwaga nieuwzględniona.** Projekt Programu wskazuje, że dane z bazy CEEB powinny być wykorzystywane przy planowaniu działań kontrolnych, jednak pozostawia gminom możliwość uwzględnienia również innych przesłanek, takich jak wyniki wcześniejszych kontroli, zgłoszenia mieszkańców, informacje pozyskane w toku wykonywania zadań własnych gminy, czy lokalna wiedza o obszarach wymagających szczególnej uwagi.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		oraz prowadzić rejestr kontroli i zgłoszeń.	oraz prowadzić rejestr kontroli i zgłoszeń.	wyłącznie dla spełnienia wskaźnika liczby kontroli) – kontrole mają cel, jakim jest mobilizowanie do wymiany kotłów. Prowadzenie ich w miejscach, gdzie zainstalowana jest pompa ciepła, kocioł gazowy czy inne legalne źródło mija się z podstawowym celem POP.	
45		**W opisie działania naprawczego ZSO w <u>każdej strefie</u>:** Przy dofinansowaniu ze środków publicznych dotyczących instalacji grzewczych na paliwa stałe o mocy do 1 MW należy wprowadzić poniższe wymagania: - dofinansowanie wyłącznie dla instalacji zasilanych biomasą o emisji cząstek stałych do 20 mg/m³ (przy 10% O2), - stosowanie	Popieramy proponowany zapis i wnioskujemy o jego utrzymanie w ostatecznej wersji Programu ochrony powietrza	Wyrażamy poparcie dla rezygnacji z zapisu, umożliwiającego gminom finansowanie kotłów na paliwa kopalne, w tym urz. węglowe. Dotowanie kotłów węglowych jest sprzeczne z celami działań podejmowanych na szczeblu centralnym (przykładowo: Program Czyste Powietrze już od 2022 r. nie pozwala na finansowanie kotłów węglowych). Wyjątek wprowadzony do aktualnie obowiązującego POP, polegający na wykluczeniu z zakazu dotowania kotłów innych niż biomasowe o emisji	**Wyjaśnienie.** Zapis pozostanie w obecnym kształcie.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		zbiorników buforowych jako obowiązkowe w przypadku kotłów z ręcznym podawaniem paliwa (kotły zgazowujące) oraz zalecane w przypadku kotłów z automatycznym podawaniem paliwa. Minimalna pojemność zbiorników buforowych powinna być zgodna z dokumentacją techniczną kotła.		cząstek stałych do 20 mg/m³ (przy 10% O_2), spowodował, że w 2025 r. nadal aż 30 gmin woj. śląskiego dotowało urządzenia spalające węgiel. Liczymy, że zapis nie wróci po konsultacjach, tak jak to miało miejsce podczas aktualizacji poprzedniego POP.	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
46		**W opisie działania naprawczego EE (<u>w każdej strefie</u>)** Dotyczy fragmentów: **Efekt rzeczowy:** 2. Minimum 4 spotkania edukacyjno-informacyjne rocznie dla osób, do których wysłano zaproszenia. Zaproszenia należy wysłać do minimum 10% podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła **Wskaźniki monitorowania postępu:** liczba wysłanych zaproszeń do podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła [szt.] i [%]	**Efekt rzeczowy – proponujemy nowe brzmienie całego punktu 2:** 2. Minimum 1 akcja informacyjna rocznie dla każdego punktu adresowego, pod którym, według danych CEEB, eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe podlegająca wymianie zgodnie z uchwałą antysmogową (w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych). Działanie powinno polegać na skierowaniu pisemnej informacji do właściciela, zarządcy lub innego podmiotu odpowiedzialnego za eksploatację instalacji. Informacja powinna wskazywać obowiązujące wymagania uchwały antysmogowej, termin wymiany lub dostosowania instalacji,	Po blisko 10 latach obowiązywania uchwały antysmogowej spotkania edukacyjno-informacyjne kierowane do osób eksploatujących nielegalne już źródła ogrzewania nie mogą być traktowane jako jedyne podlegające rozliczeniu przez gminy działanie edukacyjne kierowane do użytkowników instalacji grzewczych. Działanie takie nie daje żadnej gwarancji dotarcia do osób, które należy informować o obowiązkach dot. wymiany źródeł ciepła. Udział w spotkaniu jest dobrowolny, po drugie, wysyłka zaproszeń do 10% nadal **pomija 90% właścicieli „kopciuchów”** i to zakładając, że osoby łamiące postanowienia uchwały powinny być wciąż obejmowane działaniami edukacyjnymi – skoro gminy miały na to czas od 2017 r. Działanie pomija także osoby eksploatujące źródła 3 i 4 klasy, których zakaz wejdzie w życie w ostatnim roku obowiązywania nowego POP. Dlatego, proponujemy zastąpienie działania	**Uwaga nieuwzględniona.** Przyjęte w projekcie Programu działanie stanowi kompromis pomiędzy skalą oddziaływania a możliwościami organizacyjnymi gmin. Wskaźnik obejmujący wysłanie zaproszeń do minimum 10% podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła został określony z uwzględnieniem rzeczywistych możliwości realizacyjnych gmin i ma zapewnić wykonanie działań o charakterze jakościowym, a nie wyłącznie informacyjnym. Proponowana zmiana sprowadzałaby działanie do jednorazowego przekazania informacji w formie korespondencji. Choć pozwoliłaby objąć większą liczbę adresatów, nie zapewniałaby możliwości bezpośredniej interakcji, wyjaśniania indywidualnych wątpliwości oraz usuwania barier, które często są przyczyną odkładania decyzji o wymianie źródła ciepła.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			konsekwencje niedotrzymania wymagań, dostępne formy wsparcia finansowego oraz konieczność aktualizacji danych w CEEB, jeżeli nie odpowiadają one stanowi faktycznemu. **Wskaźniki monitorowania postępu – proponujemy nowe brzmienie:** liczba punktów adresowych objętych indywidualnymi działaniami informacyjnymi [szt.] i [%]	polegającego na organizacji spotkań edukacyjnych dla niewielkiego procenta właścicieli nielegalnych kotłów, bardziej racjonalnym i efektywnym działaniem – tj. korespondencja kierowana bezpośrednio do osoby/podmiotu odpowiedzialnego za stosowanie urządzeń podlegających wymianie, wzywająca do wymiany źródła (lub aktualizacji deklaracji CEEB), wysłana pod każdy adres znajdujący się w CEEB (np. za pomocą e-doręczeń). Bezpośrednie dotarcie w opisany sposób, zamiast organizacji dobrowolnych spotkań, jest znacznie efektywniejszym działaniem, jednocześnie koresponduje z zobowiązaniem gmin do korzystania z CEEB.	Należy również zauważyć, że spotkania edukacyjno-informacyjne nie są jedynym działaniem służącym dotarciu do mieszkańców. Równolegle funkcjonują punkty konsultacyjne Programu Czyste Powietrze, wsparcie ekodoradców oraz działania edukacyjne realizowane przez placówki oświatowe, w tym działania ukierunkowane na dotarcie do rodziców za pośrednictwem dzieci. Oznacza to, że cel polegający na przekazywaniu mieszkańcom informacji o obowiązkach związanych z wymianą źródeł ciepła realizowany jest wielotorowo. W konsekwencji uznano, że utrzymanie obowiązku organizacji spotkań edukacyjno-informacyjnych połączonych z kierowaniem indywidualnych zaproszeń przyniesie większy efekt w zakresie aktywizacji mieszkańców niż zastąpienie tego działania wyłącznie masową wysyłką informacji.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
47		**W opisie działania naprawczego EE (<u>w każdej strefie</u>)** Informacje o działaniu naprawczym 5) Na oficjalnej stronie internetowej gminy (w widocznym miejscu na stronie głównej) należy zamieścić następujące informacje:	Należy uzupełnić katalog informacji obowiązkowo publikowanych na stronie internetowej gminy o następujący punkt: - liczbę urządzeń pozaklasowych oraz 3 i 4 klasy eksploatowanych wg CEEB na terenie gminy z podziałem na budynki i lokale prywatne oraz na budynki i lokale należące do zasobów gminnych. Dane powinny być aktualizowane co najmniej raz na kwartał, ze wskazaniem daty ich aktualizacji.)	Publicznie dostępna informacja o liczbie eksploatowanych urządzeń grzewczych niezgodnych z uchwałą antysmogową oraz liczby urządzeń podlegających wymianie zwiększy przejrzystość działań gmin w zakresie realizacji uchwały antysmogowej. Umożliwi mieszkańcom monitorowanie postępów w eliminacji przestarzałych źródeł ciepła, a tym samym będzie mobilizować zarówno mieszkańców, jak i samorządy do podejmowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza. Każda gmina jest w stanie ustalić taką liczbę na podstawie wskazań z bazy CEEB.	**Uwaga nieuwzględniona**. Proponowany zapis opiera się na założeniu, że dane zgromadzone w CEEB stanowią pełne i aktualne źródło informacji o liczbie eksploatowanych pozaklasowych źródeł ciepła oraz urządzeń klasy 3 i 4 na terenie gminy. W obecnym stanie funkcjonowania bazy założenie takie nie jest jednak zasadne. Dane zawarte w CEEB mają charakter ewidencyjny i podlegają ciągłym zmianom wynikającym m.in. z aktualizacji deklaracji przez właścicieli nieruchomości, korekt dokonywanych w wyniku kontroli, usuwania błędów, weryfikacji prowadzonych przez administratora bazy oraz ujawniania wcześniej niezinwentaryzowanych źródeł ciepła. W konsekwencji liczba urządzeń pozaklasowych wykazywana w CEEB nie stanowi jednoznacznej informacji o rzeczywistej liczbie takich instalacji

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					funkcjonujących na terenie gminy. Nie jest również możliwe wyciąganie prostego wniosku, że kwartalny spadek liczby urządzeń ujętych w bazie odpowiada liczbie faktycznie wymienionych źródeł ciepła. Zmiany wartości prezentowanych w kolejnych okresach mogą bowiem wynikać zarówno z wymiany urządzeń, jak i z aktualizacji danych ewidencyjnych, korekt wcześniejszych wpisów, czy identyfikacji nowych instalacji. W skrajnych przypadkach liczba urządzeń pozaklasowych mogłaby okresowo nie zmniejszać się, ale nawet wzrastać pomimo prowadzonych wymian źródeł ciepła, co mogłoby prowadzić do błędnej interpretacji prezentowanych informacji. Z tego względu dane z CEEB mogą stanowić istotne narzędzie wspierające planowanie działań, monitorowanie zjawiska oraz identyfikację budynków z pozaklasowymi źródłami ciepła, jednak w obecnym

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					kształcie bazy nie mogą być traktowane jako ostateczne i w pełni wiarygodne źródło informacji służące do publicznego prezentowania mieszkańcom liczby urządzeń podlegających wymianie. Dlatego nie zdecydowano się na wprowadzenie obowiązku publikowania takich danych w katalogu informacji zamieszczanych na stronach internetowych gmin.
48		**W opisie działania naprawczego KPP dla strefy śląskiej (s. 134)** Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu.	Należy doprecyzować zapis w następujący sposób (wprowadzone zmiany pogrubiono) Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu **prowadzona przez Starostę.**	Analogicznie jak w opisie działania w pozostałych strefach, proponujemy dopisanie organu odpowiedzialnego za prowadzenie kontroli podmiotów gospodarczych, aby uniknąć wątpliwości, w czyjej kompetencji znajdują się tego typu kontrole.	**Uwaga uwzględniona.** Zmieniono zapis na: "Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu prowadzona przez starostę."

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
49		PDK, Poziom II (s. 157) Sposób informowania POZIOM POWIATOWY	Propozycja zmiany brzmienia zapisu (wprowadzone zmiany pogrubiono): PCZK przekazuje informacje dyrektorom ~~**podległych**~~ placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej na administrowanym terenie o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.	Usunięcie sformułowania „podległych” wyjaśnia wątpliwość, czy informacje PCZK są przekazywane wyłącznie dyrektorom placówek podlegających powiatowi, co niesłusznie może ograniczać dostęp do ostrzeżeń placówkom gminnym. W przypadku placówek ochrony zdrowia nie ma wątpliwości, że chodzi o wszystkie placówki znajdujące się na terenie powiatu.	**Uwaga uwzględniona.** Usunięto sformułowanie „podległych” z treści zapisu.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
50		PDK, Poziom II (s. 157) Sposób informowania POZIOM GMINNY	Proponujemy dodanie do listy punktu o brzmieniu: Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej, po otrzymaniu informacji o przekroczeniu poziomów zanieczyszczeń powietrza niezwłocznie przekazują informacje do publicznej wiadomości poprzez: - stronę internetową i/lub media społecznościowe placówki, - komunikaty publikowane w widocznym miejscu w placówce, w szczególności przy jej wejściu	W aktualnym stanie informacje o przekroczeniach po przekazaniu do placówek edukacyjnych nie zawsze przekładają się na podejmowanie działań rzeczywiście chroniących przed wpływem zanieczyszczenia powietrza na zdrowie. Znane są przykłady gmin, w których elementem edukacji ekologicznej są spacery, podczas których dzieci obserwują dym wydobywający się z kominów (sic!). Proponowany zapis ma przeciwdziałać stosowaniu de facto martwej procedury, która formalnie spełnia wymagania POP (informacje z centrum zarządzania kryzysowego trafiają do szkoły). W praktyce realne oddziaływanie takiej informacji sprowadza się do podejścia dyrekcji placówki. Jeśli jest ona przekonana o potrzebie ochrony dzieci (osób starszych itp.) wtedy informuje swoich podopiecznych o zagrożeniu. W przeciwnym razie ostrzeżenie kończy się na poczcie elektronicznej placówki.	**Uwaga nieuwzględniona.** Celem działania jest zapewnienie sprawnego przekazywania informacji o wystąpieniu wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza do podmiotów odpowiedzialnych za opiekę nad osobami szczególnie wrażliwymi, w szczególności dziećmi, osobami starszymi oraz osobami korzystającymi z placówek opiekuńczych. Realizację tego celu zapewnia przekazanie komunikatu przez powiatowe centrum zarządzania kryzysowego do właściwych placówek. Sposób dalszego rozpowszechniania informacji powinien pozostawać w gestii kierownictwa poszczególnych placówek, dlatego pozostawiono elastyczność w zakresie wyboru form informowania podopiecznych, rodziców i opiekunów.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				Pozytywnym przykładem jest Rybnik, gdzie informacja o stanie powietrza jest podawana do publicznego wglądu dzieci/uczniów, rodziców i nauczycieli już w chwili pojawienia się ich w szkole. Bezpośredni przekaz ma walor ostrzegawczy i edukacyjny.	
51		PDK, Poziom III (s. 161) Sposób informowania POZIOM GMINNY	Proponujemy dodanie punktu o brzmieniu: Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej, po otrzymaniu informacji o przekroczeniu poziomów zanieczyszczeń powietrza niezwłocznie przekazują informacje do publicznej wiadomości poprzez: - stronę internetową i/lub media społecznościowe placówki, - komunikaty publikowane	j.w.	**Uwaga nieuwzględniona.** Celem działania jest zapewnienie sprawnego przekazywania informacji o wystąpieniu wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza do podmiotów odpowiedzialnych za opiekę nad osobami szczególnie wrażliwymi, w szczególności dziećmi, osobami starszymi oraz osobami korzystającymi z placówek opiekuńczych. Realizację tego celu zapewnia przekazanie komunikatu przez powiatowe centrum zarządzania kryzysowego do właściwych placówek. Sposób dalszego rozpowszechniania informacji powinien pozostawać w gestii kierownictwa poszczególnych

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			w widocznym miejscu w placówce w szczególności przy jej wejściu.		placówek, dlatego pozostawiono elastyczność w zakresie wyboru form informowania podopiecznych, rodziców i opiekunów.
52		PDK, Poziom II (s. 158) Podejmowane działania operacyjne	Do listy działań operacyjnych należy dodać punkt o brzmieniu: - wprowadzenie zakazu korzystania z kominków do celów rekreacyjnych.	Zakaz rekreacyjnego korzystania z kominków powinien obowiązywać już przy II poziomie, nie dopiero od III. Zakaz nie dotyczy kominków, które są jedynym źródłem ciepła, więc nie jest obciążeniem dla mieszkańców. Dopuszczenie dodatkowej emisji w sytuacji, kiedy mieszkańców ostrzega się przed przebywaniem na zewnątrz jest niewłaściwe, biorąc pod uwagę, że mowa o rekreacyjnym (!) spalaniu paliw stałych.	**Uwaga uwzględniona.** Dodano zapis wprowadzający zakaz korzystania z kominków do celów rekreacyjnych w trakcie ogłoszonego poziomu II.
53		Edukacja ekologiczna związana z ochroną powietrza (s. 101) Dotyczy fragmentu: • informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku	Należy uzupełnić zapis następująco (wprowadzoną zmianę pogrubiono): • informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku	Informowanie o konsekwencjach prawnych powinno obejmować nie tylko spalanie niedozwolonych paliw i odpadów, ale również eksploatację instalacji grzewczych niespełniających	**Uwaga uwzględniona.** Uzupełniono zapis o źródła ciepła niespełniające wymagań uchwały antysmogowej.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		spalania niedozwolonych paliw oraz odpadów;	spalania niedozwolonych paliw oraz odpadów, **a także eksploatacji instalacji grzewczych niespełniających wymagań uchwały antysmogowe**	wymagań uchwały antysmogowej. Jest to szczególnie istotne, ponieważ w województwie obowiązuje już zakaz eksploatacji kotłów pozaklasowych, a od 1 stycznia 2028 r. zakaz obejmie również kotły klasy 3 i 4. Mieszkańcy powinni być świadomi zarówno obowiązujących i nadchodzących ograniczeń, jak i konsekwencji prawnych ich nieprzestrzegania.	
54		3.3. Obowiązki i ograniczenia podmiotów korzystających ze środowiska oraz osób fizycznych (s. 171)	Do listy „podstawowych obowiązków osób fizycznych” należy dodać punkt o proponowanym brzmieniu: • użytkowanie instalacji grzewczych zgodnie z dokumentacją techniczną urządzenia, w szczególności do stosowania wyłącznie paliwa wskazanego w tej dokumentacji. Jeżeli z dokumentacji technicznej urządzenia wynika obowiązek stosowania zbiornika buforowego lub	Samo zainstalowanie kotła spełniającego wymagania uchwały antysmogowej nie gwarantuje ograniczenia emisji zanieczyszczeń, jeżeli urządzenie jest eksploatowane niezgodnie z dokumentacją techniczną producenta. Stosowanie niewłaściwego paliwa lub użytkowanie kotła bez wymaganego zbiornika buforowego może powodować zwiększoną emisję zanieczyszczeń i uniemożliwiać osiągnięcie deklarowanych parametrów emisyjnych. Dotyczy to w szczególności kotłów z ręcznym załadunkiem paliwa, dla których producent	**Uwaga uwzględniona.** Dodano zapis: "Użytkownik instalacji grzewczej jest obowiązany do eksploatacji urządzenia zgodnie z dokumentacją techniczną oraz instrukcją użytkowania, w szczególności z wykorzystaniem paliw dopuszczonych przez producenta. W przypadku gdy dokumentacja techniczna, instrukcja użytkowania urządzenia lub obowiązujące przepisy wymagają stosowania dodatkowych elementów instalacji, w szczególności zbiornika buforowego, instalacja

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			zasobnika ciepłej wody użytkowej, instalacja musi być wyposażona w taki zbiornik lub zasobnik o pojemności określonej w dokumentacji technicznej oraz eksploatowana z jego wykorzystaniem przez cały okres użytkowania. Wymóg ten dotyczy w szczególności już zainstalowanych, zgodnych z uchwałą antysmogową, kotłów z ręcznym podajnikiem paliwa.	przewidział obowiązkową współpracę ze zbiornikiem buforowym. Doprecyzowanie tego obowiązku w POP pozwoli podkreślić znaczenie prawidłowej eksploatacji urządzeń, również tych formalnie spełniających wymagania uchwały antysmogowej.	powinna być wyposażona w takie elementy i użytkowana zgodnie z określonymi wymaganiami przez cały okres eksploatacji źródła ciepła.
55	Fundacja 360!	1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 100) Gmina ma obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych budynkach mieszkalnych oraz kontrolować przestrzeganie zapisów	Zapis wymaga uzupełnienia o uwzględnienie obowiązków powiatów. Proponowane brzmienie (zmiany pogrubiono): Gmina **i powiat** mają obowiązek zmodernizować źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych	To działania powinno być odniesione również do pozostałych szczebli samorządu w województwie, szczególnie powiatów, które choć nie dysponują zasobem mieszkaniowym, są właścicielem/zarządcą obiektów użyteczności publicznej (np. siedziby starostw, szkoły, placówki kulturalne, placówki systemu opieki społecznej, jak PCPR itp). **Obowiązek modernizacji źródeł**	**Uwaga nieuwzględniona.** Wskazany zapis odnosi się do obowiązków gminy wynikających z jej ustawowych kompetencji w zakresie realizacji Programu ochrony powietrza oraz egzekwowania postanowień uchwały antysmogowej. Gmina, jako organ właściwy do przeprowadzania kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska przez

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		uchwały antysmogowej przez najemców.	budynkach mieszkalnych oraz kontrolować przestrzeganie zapisów uchwały antysmogowej przez najemców.	**ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej powinien zatem dotyczyć zarówno gmin, jak i powiatów**, odpowiednio do posiadanych lub zarządzanych zasobów.	mieszkańców, posiada instrumenty umożliwiające weryfikację sposobu użytkowania źródeł ciepła, w tym w lokalach wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Powiaty, choć są właścicielami lub zarządcami części budynków użyteczności publicznej, nie posiadają analogicznych kompetencji kontrolnych wobec mieszkańców i najemców wynikających z przepisów dotyczących kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej. Jednocześnie należy podkreślić, że obowiązek zapewnienia zgodności eksploatowanych źródeł ciepła z wymaganiami uchwały antysmogowej dotyczy wszystkich właścicieli i zarządców obiektów, w tym również powiatów w odniesieniu do budynków pozostających w ich zasobach. Brak wskazania powiatu w omawianym fragmencie nie zwalnia go

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					z obowiązku dostosowania użytkowanych źródeł ciepła do obowiązujących wymagań.
56		1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 100) W ramach działania samorządy gminne powinny udzielać wsparcia finansowego ze środków własnych lub pozyskanych ze źródeł zewnętrznych Na tej samej stronie: W celu przyspieszenia wymian starych wysokoemisyjnych źródeł ciepła proponuje się: • przeznaczenie środków z budżetu gminy na działania w zakresie poprawy jakości powietrza	Zasadne jest doprecyzowanie zapisu w następujący sposób (zmiany pogrubiono): W ramach działania samorządy gminne **mogą** udzielać wsparcia finansowego ze środków własnych lub pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.	Proponowana zmiana ujednolici podejście dotyczące finansowania przez gminy wymiany źródeł ciepła w zasobie prywatnym. Sformułowania „powinny” oraz „proponuje się” mogą wprowadzać wątpliwość, czy finansowanie przez gminy wymiany źródeł ciepła jest obowiązkowe czy fakultatywne. Biorąc pod uwagę dostępność środków z Programu Czyste Powietrze i powszechność finansowania z budżetów gmin źródeł ciepła, których dotowanie jest niemożliwe ze środków publicznych innych szczebli zasadne jest pozostawienie tego zapisu w formie propozycji, a nie jako działania obligatoryjnego.	**Wyjaśnienie.** Użyte w Programie sformułowania mają charakter rekomendacji i nie oznaczają obowiązku finansowania przez gminy wymiany źródeł ciepła w zasobie prywatnym. Z uwagi na dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w szczególności Programu Czyste Powietrze oraz zróżnicowane możliwości budżetowe gmin, celowe jest pozostawienie przedmiotowego zapisu jako działania fakultatywnego. W związku z tym nie wprowadzono proponowanej zmiany.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
57		Edukacja ekologiczna związana z ochroną powietrza (s. 101) informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku spalania niedozwolonych paliw oraz odpadów;	Należy uzupełnić zapis następująco (wprowadzoną zmianę pogrubiono): informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku spalania niedozwolonych paliw oraz odpadów, **a także eksploatacji instalacji grzewczych niespełniających wymagań uchwały antysmogowe**	Informowanie o konsekwencjach prawnych powinno obejmować nie tylko spalanie niedozwolonych paliw i odpadów, ale również eksploatację instalacji grzewczych niespełniających wymagań uchwały antysmogowej. Jest to istotne, ponieważ w województwie obowiązuje już zakaz eksploatacji kotłów pozaklasowych, a od 1 stycznia 2028 r. zakaz obejmie również kotły klasy 3 i 4. Mieszkańcy powinni być świadomi zarówno obowiązujących i nadchodzących ograniczeń, jak i konsekwencji prawnych ich nieprzestrzegania.	**Uwaga uwzględniona.** Uzupełniono zapis o źródła ciepła niespełniające wymagań uchwały antysmogowej.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
58		1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 103) Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów	Zasadne jest doprecyzowanie zapisu w następujący sposób (zmiany pogrubiono): kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; kontrole mogą być przeprowadzane przez uprawnione służby (straż miejska lub gminna, uprawnieni pracownicy urzędu miasta lub gminy), które mogą sprawdzać dokumentację techniczną instalacji grzewczych, certyfikaty użytkowanych urządzeń, czy instrukcję użytkowania pod kątem spełnienia	Niedopuszczalne są kontrole tzw. zdalne, polegające na okazaniu przez właściciela/podmiot eksploatujący instalację jedynie dokumentacji (np. fotograficznej, w tym zdjęcie tabliczki, DTR, instrukcji itp.), ponieważ nie spełniają one swojej roli polegającej na ustaleniu stanu rzeczywistego w odniesieniu do źródła ciepła. Konieczne jest więc doprecyzowanie, że kontrola instalacji musi obejmować jej oględziny w miejscu eksploatacji, a weryfikacja dokumentacji może stanowić element uzupełniający czynności kontrolnych, lecz nie powinna ich zastępować. Takie podejście jest również zgodne z „Poradnikiem dobrych praktyk prowadzenia kontroli palenisk domowych oraz uchwał antysmogowych”, opracowanym na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska, który przewiduje zarówno oględziny urządzenia grzewczego, jak i weryfikację jego dokumentacji.	**Uwaga uwzględniona**. Doprecyzowano zapis poprzez wskazanie, że kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej musi odbywać się w miejscu eksploatacji instalacji i nie może ograniczać się wyłącznie do zdalnej weryfikacji dokumentacji lub materiału fotograficznego przedstawionego przez osobę kontrolowaną.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			minimalnych wymogów wynikających z uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego, **przy czym kontrole muszą odbywać się w miejscu eksploatacji instalacji**; kontrola pod kątem rodzaju stosowanego paliwa odbywać się może na podstawie udostępnionego przez mieszkańca świadectwa jakości paliwa stałego.		
59		1.9.4. Harmonogram działań naprawczych (s. 103) Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów	Zasadne jest doprecyzowanie zapisu w następujący sposób (zmiany pogrubiono): Rekomenduje się prowadzenie kontroli w sposób planowy i systematyczny, **poprzedzony obowiązkowo** weryfikacją danych pochodzących z bazy CEEB, stanowiących jedno z kryteriów	Należy stanowczo i jednoznacznie potwierdzić, że CEEB jest głównym kryterium wyboru adresów do kontroli planowych. Jeżeli kontrole prowadzone przez gminy nie ujawniają żadnych nieprawidłowości (a taki wynik kontroli w 2025 r. – brak nieprawidłowości dot. uchwały antysmogowej i spania odpadów – zadeklarowało 78 gmin, tj. 47% gmin), to oznacza, że w prawie połowie gmin kontrole	**Uwaga nieuwzględniona.** Projekt Programu wskazuje, że dane z bazy CEEB powinny być wykorzystywane przy planowaniu działań kontrolnych, jednak pozostawia gminom możliwość uwzględnienia również innych przesłanek, takich jak wyniki wcześniejszych kontroli, zgłoszenia mieszkańców, informacje pozyskane w toku wykonywania zadań własnych

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			wyboru adresu do kontroli, uwzględniając priorytetowo **instalacje nie spełniające wymagań uchwały antysmogowej lub instalacje 3 i 4 klasy oraz** obszary stanowiące otoczenie obiektów realizujących funkcje opiekuńcze, edukacyjne i medyczne. Jednocześnie należy zapewnić niezwłoczne podejmowanie działań w odpowiedzi na zgłaszane przypadki oraz prowadzić rejestr kontroli i zgłoszeń.	przeprowadza się wyłącznie w celu spełnienia określonego w POP wymogu ilości przeprowadzonych kontroli. Argument, że kontrole trafiają na mieszkańców, którzy nie zaktualizowali deklaracji, nie jest wiarygodny mając wiedzę, jak wciąż duża jest liczba urządzeń pozaklasowych, 3 i 4 klasy podlegających obowiązkowi wymiany. POP powinien dążyć do ograniczenia absurdalnej sytuacji (kontrole pozorowane, wyłącznie dla spełnienia wskaźnika liczby kontroli) – kontrole mają cel, jakim jest mobilizowanie do wymiany kotłów. Prowadzenie ich w miejscach, gdzie zainstalowana jest pompa ciepła, kocioł gazowy czy inne legalne źródło mija się z podstawowym celem POP.	gminy, czy lokalna wiedza o obszarach wymagających szczególnej uwagi.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
60		W opisie działania naprawczego ZSO w każdej strefie: Przy dofinansowaniu ze środków publicznych dotyczących instalacji grzewczych na paliwa stałe o mocy do 1 MW należy wprowadzić poniższe wymagania: - dofinansowanie wyłącznie dla instalacji zasilanych biomasą o emisji cząstek stałych do 20 mg/m³ (przy 10% O2), - stosowanie zbiorników buforowych jako obowiązkowe w przypadku kotłów z ręcznym podawaniem paliwa (kotły zgazowujące) oraz zalecane w przypadku kotłów z automatycznym podawaniem paliwa. Minimalna pojemność zbiorników buforowych powinna być zgodna z dokumentacją techniczną kotła.	Proponowany w projekcie programu zapis jest konieczny i niezbędne jest jego utrzymanie w ostatecznej wersji Programu ochrony powietrza.	Rezygnacja z zapisu, który umożliwia gminom finansowanie kotłów na paliwa stałe, w tym węglowych, jest absolutnie kluczowa. Dotowanie kotłów węglowych jest sprzeczne z celami działań podejmowanych na szczeblu centralnym (przykładowo: Program Czyste Powietrze już od 2022 r. nie pozwala na finansowanie kotłów węglowych). Wyjątek wprowadzony do aktualnie obowiązującego POP, polegający na wykluczeniu z zakazu dotowania kotłów innych niż biomasowe o emisji cząstek stałych do 20 mg/m³ (przy 10% O_2), spowodował, że w 2025 r. nadal aż 30 gmin woj. śląskiego dotowało urządzenia spalające węgiel.	**Wyjaśnienie.** Zapis pozostanie w obecnym kształcie.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
61		W opisie działania naprawczego EE (w każdej strefie) Efekt rzeczowy: 1. Objęcie działaniami edukacyjno-informacyjnymi co najmniej 50% placówek oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy, nie mniej niż jednej placówki rocznie. 2. Minimum 4 spotkania edukacyjno-informacyjne rocznie dla osób, do których wysłano zaproszenia. Zaproszenia należy wysłać do minimum 10% podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła Wskaźniki monitorowania postępu: liczba wysłanych zaproszeń do podmiotów eksploatujących	Propozycja nowego brzmienia: 1. Objęcie działaniami edukacyjno-informacyjnymi rocznie co najmniej jednej placówki oświatowej zlokalizowanej na terenie gminy. 2. Minimum 1 akcja informacyjna rocznie dla każdego punktu adresowego, pod którym, według danych CEEB, eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe podlegająca wymianie zgodnie z uchwałą antysmogową (w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych). Działanie powinno polegać na skierowaniu pisemnej informacji do właściciela, zarządcy lub innego podmiotu odpowiedzialnego za eksploatację instalacji. Informacja powinna wskazywać	Po blisko 10 latach obowiązywania uchwały antysmogowej spotkania edukacyjno-informacyjne kierowane do osób eksploatujących źródła podlegające wymienia nie mogą być traktowane jako jedyne podlegające rozliczeniu przez gminy działanie edukacyjne kierowane do użytkowników instalacji grzewczych. Działanie to nie daje żadnej gwarancji dotarcia do osób, które należy informować o obowiązkach dot. wymiany źródeł ciepła. Udział w spotkaniu jest dobrowolny, po drugie, wysyłka zaproszeń do 10% nadal pomija 90% właścicieli „kopciuchów” i to zakładając, że osoby łamiące postanowienia uchwały powinny być wciąż obejmowane działaniami edukacyjnymi – skoro gminy miały na to czas od 2017 r. Działanie pomija także osoby eksploatujące źródła 3 i 4 klasy. Pozostawienie wskaźników efektu rzeczowego bez zmian sugerowałoby, że edukować trzeba co najmniej 50% dzieci	**Uwaga nieuwzględniona.** Przyjęte w projekcie Programu działanie stanowi kompromis pomiędzy skalą oddziaływania a możliwościami organizacyjnymi gmin. Wskaźnik obejmujący wysłanie zaproszeń do minimum 10% podmiotów eksploatujących pozaklasowe źródła ciepła został określony z uwzględnieniem rzeczywistych możliwości realizacyjnych gmin i ma zapewnić wykonanie działań o charakterze jakościowym, a nie wyłącznie informacyjnym. Proponowana zmiana sprowadzałaby działanie do jednorazowego przekazania informacji w formie korespondencji. Choć pozwoliłaby objąć większą liczbę adresatów, nie zapewniałaby możliwości bezpośredniej interakcji, wyjaśniania indywidualnych wątpliwości oraz usuwania barier, które często są przyczyną odkładania decyzji o wymianie źródła ciepła.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		pozaklasowe źródła ciepła [szt.] i [%]	obowiązujące wymagania uchwały antysmogowej, termin wymiany lub dostosowania instalacji, konsekwencje niedotrzymania wymagań, dostępne formy wsparcia finansowego oraz konieczność aktualizacji danych w CEEB, jeżeli nie odpowiadają one stanowi faktycznemu. Wskaźniki monitorowania postępu – propozycja nowego brzmienia: liczba punktów adresowych objętych indywidualnymi działaniami informacyjnymi [szt.] i [%]	w gminie (uczniów szkół podstawowych) i tylko 10% użytkowników kopciuchów (zakładając, że przyjdą na spotkanie). Przerzucanie na dzieci odpowiedzialności za spełnienie przez dorosłych wymagań uchwały antysmogowej nie jest właściwe. Proponowane działanie jest bardziej racjonalne i efektywne – tj. korespondencja kierowana bezpośrednio do osoby/podmiotu odpowiedzialnego za stosowanie urządzeń podlegających wymianie, wzywająca do wymiany źródła (lub aktualizacji deklaracji CEEB), wysłana pod każdy adres znajdujący się w CEEB (np. za pomocą e-doręczeń). Bezpośrednie dotarcie w opisany sposób, zamiast organizacji dobrowolnych spotkań, jest znacznie efektywniejszym działaniem, jednocześnie koresponduje z zobowiązaniem gmin do korzystania z CEEB.	Należy również zauważyć, że spotkania edukacyjno-informacyjne nie są jedynym działaniem służącym dotarciu do mieszkańców. Równolegle funkcjonują punkty konsultacyjne Programu Czyste Powietrze, wsparcie ekodoradców oraz działania edukacyjne realizowane przez placówki oświatowe, w tym działania ukierunkowane na dotarcie do rodziców za pośrednictwem dzieci. Oznacza to, że cel polegający na przekazywaniu mieszkańcom informacji o obowiązkach związanych z wymianą źródeł ciepła realizowany jest wielotorowo. W konsekwencji uznano, że utrzymanie obowiązku organizacji spotkań edukacyjno-informacyjnych połączonych z kierowaniem indywidualnych zaproszeń przyniesie większy efekt w zakresie aktywizacji mieszkańców niż zastąpienie tego działania wyłącznie masową wysyłką informacji. Nie można zgodzić się ze

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					stwierdzeniem, że Program przerzuca odpowiedzialność za realizację wymogów uchwały antysmogowej na dzieci. Edukacja ekologiczna uczniów służy budowaniu świadomości i kształtowaniu postaw związanych z ochroną powietrza, natomiast adresatami obowiązków wynikających z uchwały antysmogowej pozostają właściciele i użytkownicy instalacji grzewczych. Wskaźniki odnoszące się do działań prowadzonych w szkołach oraz do działań skierowanych do użytkowników źródeł ciepła realizują odmienne cele i nie powinny być ze sobą bezpośrednio porównywane.
62		W opisie działania naprawczego EE (w każdej strefie) Informacje o działaniu naprawczym 5) Na oficjalnej stronie internetowej gminy (w widocznym miejscu na stronie głównej)	Należy uzupełnić katalog informacji obowiązkowo publikowanych na stronie internetowej gminy o następujący punkt: - liczba urządzeń pozaklasowych, 3 i 4	Publikowanie informacji o liczbie eksploatowanych urządzeń grzewczych niezgodnych z uchwałą antysmogową oraz liczbie urządzeń podlegających wymianie zwiększy przejrzystość działań gmin w zakresie realizacji uchwały antysmogowej. Umożliwi	**Uwaga nieuwzględniona**. Proponowany zapis opiera się na założeniu, że dane zgromadzone w CEEB stanowią pełne i aktualne źródło informacji o liczbie eksploatowanych pozaklasowych źródeł ciepła oraz urządzeń klasy 3 i 4 na

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		należy zamieścić następujące informacje:	klasy eksploatowanych wg CEEB na terenie gminy z podziałem na budynki i lokale nienależące do zasobów gminnych budynki i lokale należące do zasobów gminnych (dane powinny być aktualizowane co najmniej raz na kwartał, ze wskazaniem daty ich aktualizacji.)	mieszkańcom monitorowanie postępów w eliminacji przestarzałych źródeł ciepła, a tym samym będzie mobilizować zarówno mieszkańców, jak i samorządy do podejmowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza. Każda gmina jest w stanie ustalić obie liczby na podstawie wskazań z bazy CEEB.	terenie gminy. W obecnym stanie funkcjonowania bazy założenie takie nie jest jednak zasadne. Dane zawarte w CEEB mają charakter ewidencyjny i podlegają ciągłym zmianom wynikającym m.in. z aktualizacji deklaracji przez właścicieli nieruchomości, korekt dokonywanych w wyniku kontroli, usuwania błędów, weryfikacji prowadzonych przez administratora bazy oraz ujawniania wcześniej niezinwentaryzowanych źródeł ciepła. W konsekwencji liczba urządzeń pozaklasowych wykazywana w CEEB nie stanowi jednoznacznej informacji o rzeczywistej liczbie takich instalacji funkcjonujących na terenie gminy. Nie jest również możliwe wyciąganie prostego wniosku, że kwartalny spadek liczby urządzeń ujętych w bazie odpowiada liczbie faktycznie wymienionych źródeł ciepła. Zmiany wartości prezentowanych w kolejnych okresach mogą bowiem

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					wynikać zarówno z wymiany urządzeń, jak i z aktualizacji danych ewidencyjnych, korekt wcześniejszych wpisów, czy identyfikacji nowych instalacji. W skrajnych przypadkach liczba urządzeń pozaklasowych mogłaby okresowo nie zmniejszać się, ale nawet wzrastać pomimo prowadzonych wymian źródeł ciepła, co mogłoby prowadzić do błędnej interpretacji prezentowanych informacji. Z tego względu dane z CEEB mogą stanowić istotne narzędzie wspierające planowanie działań, monitorowanie zjawiska oraz identyfikację budynków z pozaklasowymi źródłami ciepła, jednak w obecnym kształcie bazy nie mogą być traktowane jako ostateczne i w pełni wiarygodne źródło informacji służące do publicznego prezentowania mieszkańcom liczby urządzeń podlegających wymianie. Dlatego nie zdecydowano się na wprowadzenie obowiązku publikowania takich danych

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
					w katalogu informacji zamieszczanych na stronach internetowych gmin.
63		W opisie działania naprawczego KPP dla strefy śląskiej (s. 134) Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu	Należy doprecyzować zapis w następujący sposób (wprowadzone zmiany pogrubiono) Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu **prowadzona przez Starostę.**	Analogicznie jak w opisie działania w pozostałych strefach, dopisanie organu odpowiedzialnego za prowadzenie kontroli podmiotów gospodarczych, pozwoli uniknąć wątpliwości, w czyjej kompetencji znajdują się tego typu kontrole.	**Uwaga uwzględniona.** Zmieniono zapis na: "Minimum 1 kontrola w roku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na każde pełne 10 tys. mieszkańców powiatu prowadzona przez starostę."
64		PDK, Poziom II (s. 157) Sposób informowania POZIOM POWIATOWY	Propozycja doprecyzowania brzmienia zapisu: PCZK przekazuje informacje dyrektorom ~~podległych~~ placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej na	Usunięcie sformułowania „podległych” wyjaśnia wątpliwość, czy informacje PCZK są przekazywane wyłącznie dyrektorom placówek podlegających powiatowi, co niesłusznie może ograniczać dostęp do ostrzeżeń placówkom gminnym. W przypadku placówek ochrony zdrowia nie ma wątpliwości, że	**Uwaga uwzględniona.** Usunięto sformułowanie „podległych” z treści zapisu.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			administrowanym terenie o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.	chodzi o wszystkie placówki znajdujące się na terenie powiatu.	
65		PDK, Poziom II (s. 157) Sposób informowania POZIOM GMINNY	Propozycja dodania punktu o brzmieniu: Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej, po otrzymaniu informacji o przekroczeniu poziomów zanieczyszczeń powietrza niezwłocznie przekazują informacje do publicznej wiadomości poprzez: - stronę internetową i/lub media społecznościowe placówki, - komunikaty	W aktualnym stanie informacje o przekroczeniach po przekazaniu do placówek edukacyjnych nie zawsze przekładają się na podejmowanie działań rzeczywiście chroniących przed wpływem zanieczyszczenia powietrza na zdrowie. Znane są przykłady gmin, w których elementem edukacji ekologicznej są spacery, podczas których dzieci obserwują dym wydobywający się z kominów (sic!). Proponowany zapis ma przeciwdziałać stosowaniu de facto martwej procedury, która formalnie spełnia wymagania POP (informacje z centrum zarządzania kryzysowego	**Uwaga nieuwzględniona.** Celem działania jest zapewnienie sprawnego przekazywania informacji o wystąpieniu wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza do podmiotów odpowiedzialnych za opiekę nad osobami szczególnie wrażliwymi, w szczególności dziećmi, osobami starszymi oraz osobami korzystającymi z placówek opiekuńczych. Realizację tego celu zapewnia przekazanie komunikatu przez powiatowe centrum zarządzania kryzysowego do właściwych placówek. Sposób dalszego rozpowszechniania informacji powinien pozostawać w gestii

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			publikowane w widocznym miejscu w placówce.	trafiają do szkoły). W praktyce realne oddziaływanie takiej informacji sprowadza się do podejścia dyrekcji placówki. Jeśli jest ona przekonana o potrzebie ochrony dzieci (osób starszych itp.) wtedy informuje swoich podopiecznych o zagrożeniu. W przeciwnym razie ostrzeżenie kończy się na poczcie elektronicznej placówki. Pozytywnym przykładem jest Rybnik, gdzie informacja o stanie powietrza jest podawana do publicznego wglądu dzieci/uczniów, rodziców i nauczycieli już w chwili pojawienia się ich w szkole. Bezpośredni przekaz ma walor ostrzegawczy i edukacyjny.	kierownictwa poszczególnych placówek, dlatego pozostawiono elastyczność w zakresie wyboru form informowania podopiecznych, rodziców i opiekunów.
66		PDK, Poziom III (s. 161) Sposób informowania POZIOM GMINNY	Propozycja dodanie punktu o brzmieniu: Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej, po otrzymaniu informacji o przekroczeniu poziomów zanieczyszczeń	j.w.	**Uwaga nieuwzględniona.** Celem działania jest zapewnienie sprawnego przekazywania informacji o wystąpieniu wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza do podmiotów odpowiedzialnych za opiekę nad osobami szczególnie wrażliwymi, w szczególności dziećmi, osobami starszymi oraz osobami korzystającymi

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			powietrza niezwłocznie przekazują informacje do publicznej wiadomości poprzez: - stronę internetową i/lub media społecznościowe placówki, - komunikaty publikowane w widocznym miejscu w placówce.		z placówek opiekuńczych. Realizację tego celu zapewnia przekazanie komunikatu przez powiatowe centrum zarządzania kryzysowego do właściwych placówek. Sposób dalszego rozpowszechniania informacji powinien pozostawać w gestii kierownictwa poszczególnych placówek, dlatego pozostawiono elastyczność w zakresie wyboru form informowania podopiecznych, rodziców i opiekunów.
67		PDK, Poziom II (s. 158) Podejmowane działania operacyjne	Do listy działań operacyjnych należy dodać punkt o brzmieniu: - zakaz korzystania z kominków do celów rekreacyjnych.	Zakaz rekreacyjnego korzystania z kominków powinien obowiązywać już przy II poziomie, nie dopiero od poziomu III. Zakaz nie dotyczy kominków, które są jedynym źródłem ciepła, więc nie jest obciążeniem dla mieszkańców. Dopuszczenie dodatkowej emisji w sytuacji, kiedy mieszkańców ostrzega się przed przebywaniem na zewnątrz jest niewłaściwe, biorąc pod uwagę, że mowa o rekreacyjnym (!) spalaniu paliw stałych.	**Uwaga uwzględniona.** Dodano zapis wprowadzający zakaz korzystania z kominków do celów rekreacyjnych w trakcie ogłoszonego poziomu II.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
68		3.3. Obowiązki i ograniczenia podmiotów korzystających ze środowiska oraz osób fizycznych (s. 171)	Do listy „podstawowych obowiązków osób fizycznych” należy dodać punkt o proponowanym brzmieniu: • użytkowanie instalacji grzewczych zgodnie z dokumentacją techniczną urządzenia, w szczególności do stosowania wyłącznie paliwa wskazanego w tej dokumentacji. Jeżeli z dokumentacji technicznej urządzenia wynika obowiązek stosowania zbiornika buforowego lub zasobnika ciepłej wody użytkowej, instalacja musi być wyposażona w taki zbiornik lub zasobnik o pojemności określonej w dokumentacji technicznej oraz eksploatowana z jego wykorzystaniem przez cały okres użytkowania. Wymóg ten dotyczy w szczególności już	Samo zainstalowanie kotła spełniającego wymagania uchwały antysmogowej nie gwarantuje ograniczenia emisji zanieczyszczeń, jeżeli urządzenie jest eksploatowane niezgodnie z dokumentacją techniczną producenta. Stosowanie niewłaściwego paliwa lub użytkowanie kotła bez wymaganego zbiornika buforowego może powodować zwiększoną emisję zanieczyszczeń i uniemożliwiać osiągnięcie deklarowanych parametrów emisyjnych. Dotyczy to w szczególności kotłów z ręcznym załadunkiem paliwa, dla których producent przewidział obowiązkową współpracę ze zbiornikiem buforowym. Doprecyzowanie tego obowiązku w POP pozwoli podkreślić znaczenie prawidłowej eksploatacji urządzeń, również tych formalnie spełniających wymagania uchwały antysmogowej.	**Uwaga uwzględniona.** Dodano zapis: "Użytkownik instalacji grzewczej jest obowiązany do eksploatacji urządzenia zgodnie z dokumentacją techniczną oraz instrukcją użytkowania, w szczególności z wykorzystaniem paliw dopuszczonych przez producenta. W przypadku gdy dokumentacja techniczna, instrukcja użytkowania urządzenia lub obowiązujące przepisy wymagają stosowania dodatkowych elementów instalacji, w szczególności zbiornika buforowego, instalacja powinna być wyposażona w takie elementy i użytkowana zgodnie z określonymi wymaganiami przez cały okres eksploatacji źródła ciepła.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
			zainstalowanych, zgodnych z uchwałą antysmogową, kotłów z ręcznym podajnikiem paliwa.		

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
69	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece	Tabela 77. Tryb postępowania w ramach III POZIOMU ostrzegania PDK / podejmowane działania operacyjne. Zapis o zakazie korzystania z kominków do celów rekreacyjnych.	Usunięcie tego zapisu	1. Zapis mówiący o „kominkach do celów rekreacyjnych” jest niezrozumiały i nieprecyzyjny. Określenia "kominek rekreacyjny" nie znajdziemy w żadnej z norm dotyczących tematyki związanej z piecami i kominkami tj: PN-EN 16510, rozporządzenie o warunkach technicznych i Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących Ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe. Te normy i dyrektywa Ekoprojekt mówią o różnego rodzaju wysokowydajnych i niskoemisyjnych nowoczesnych urządzeniach do pozyskiwania energii z najważniejszego rodzimego OZE jakim jest biomasa a w szczególności drewno kawałkowe i pellet. Nie istnieją żadne racjonalne przesłanki by urządzenia grzewcze dostarczające	**Uwaga nieuwzględniona.** Wprowadzenie czasowego zakazu korzystania z kominków do celów rekreacyjnych stanowi element planu działań krótkoterminowych, którego celem jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń w okresach występowania epizodów bardzo wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza, związanych z podwyższonym ryzykiem dla zdrowia mieszkańców. Działanie to nie stanowi oceny zgodności urządzeń z obowiązującymi wymaganiami emisyjnymi, ani nie kwestionuje możliwości stosowania biomasy jako odnawialnego źródła energii. Jednocześnie ograniczenie nie obejmuje przypadków, w których kominek stanowi jedyne lub podstawowe źródło ogrzewania budynku. Należy również podkreślić, że plan działań krótkoterminowych nie służy trwałemu ograniczaniu eksploatacji określonych kategorii urządzeń

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				potrzebnej do ogrzania pomieszczeń energii nazywać "rekreacyjnymi" a ludzi, którzy mają potrzebę pozyskania ciepła określać jako "robiących to dla rekreacji". Krótko mówiąc: kominki nie są używane dla zabawy i rekreacji ale w celu zaspokojenia jednej z podstawowych potrzeb jaką jest potrzeba ogrzania się. Relaksujący, ozdobny i uspokajający widok ognia jest w przypadku kominków i pieców dodatkiem do ich głównej funkcji jaką jest ogrzewanie. Właściciel budynku powinien mieć możliwość korzystania w danej chwili z takiego źródła ciepła, jakie uzna za wygodne, stosowne, bardziej opłacalne, szybciej nagrzewające itp. Zwłaszcza, jeśli jest to urządzenie korzystające z odnawialnych źródeł energii. 2. Zgodnie z UCHWAŁĄ NR V/36/1/2017 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie	grzewczych. Jego zadaniem jest wskazanie działań z uwzględnieniem możliwości osiągnięcia szybkiego efektu ograniczającego emisję w czasie trwania epizodu smogowego. W takich sytuacjach zasadne jest ograniczanie emisji pochodzących ze źródeł, których użytkowanie nie jest konieczne do zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych mieszkańców, a ma jedynie charakter dodatkowy. Wprowadzenie tego rodzaju środka nie wymaga wykazania, że kominki stanowią dominujące źródło emisji odpowiedzialne za przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu. Celem działania jest bowiem czasowe zmniejszenie całkowitej emisji zanieczyszczeń w okresach występowania wysokich stężeń, niezależnie od udziału poszczególnych źródeł w bilansie emisji. W związku z powyższym

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, od 1 stycznia 2023 na terenie województwa śląskiego możliwa jest eksploatacja wyłączenie miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń spełniających wymogi ekoprojektu lub mających sprawność min. 80% lub takich, które zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a) załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185. Zatem wprowadzenie takiego zapisu ograniczałoby użytkowanie nowoczesnych i niskoemisyjnych kominków ponieważ użytkowanie wszelkich innych jest już zabronione. Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków	uznano, że utrzymanie przedmiotowego ograniczenia jest zasadne z punktu widzenia ochrony zdrowia mieszkańców oraz celu planu działań krótkoterminowych, jakim jest ograniczanie możliwych do uniknięcia emisji zanieczyszczeń w okresach występowania szczególnie niekorzystnej jakości powietrza.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				spełniających wymogi ekoprojektu i innych kominków niskoemisyjnych. Z programu ochrony powietrza należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym. Ograniczenia polegające na zakazie eksploatacji uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem – tym samym nadmiernie naruszają istotę prawa własności. 3. Projekt Programu przekracza delegację ustawową z ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				być dokładnie udokumentowany aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z urządzeń ekoprojektowych lub mających sprawność 80% ma minimalny udział w całości emisji na śląsku. Naszym zdaniem przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów ale pod pewnymi warunkami. 4. Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków, a obecnie są to tylko kominki ekoprojektowe i te mające 80% sprawności, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				jako źródło zanieczyszczeń a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem projekt nie spełnia wymogów ustawowych. 5. Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien uwzględniać przeprowadzone przez zarząd województwa analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określać odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				substancji. Projekt nie zawiera takiej analizy dla grupy źródeł emisji jaką są kominki, a w szczególności kominki ekoprojektowe. Z tych właśnie powodów w lipcu tego roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił mazowiecki Program Ochrony Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on ograniczenia eksploatacji kominków. 6. Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu. Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania. Programy Ochrony Powietrza	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego. Importowane paliwa – gaz, węgiel, energia elektryczna – są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny. Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.	
70	Cech Zdunów i Kominkarzy	Tabela 77. Tryb postępowania w ramach III POZIOMU ostrzegania PDK / podejmowane działania operacyjne. Zapis o zakazie korzystania	Usunięcie tego zapisu	1. Zapis mówiący o „kominkach do celów rekreacyjnych” jest niezrozumiały i nieprecyzyjny. Określenia "kominek rekreacyjny" nie znajdziemy w żadnej z norm dotyczących tematyki związanej z piecami	**Uwaga nieuwzględniona.** Wprowadzenie czasowego zakazu korzystania z kominków do celów rekreacyjnych stanowi element planu działań krótkoterminowych, którego

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
		z kominków do celów rekreacyjnych.		i kominkami tj: PN-EN 16510, rozporządzenie o warunkach technicznych i Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących Ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe. Te normy i dyrektywa Ekoprojekt mówią o różnego rodzaju wysokowydajnych i niskoemisyjnych nowoczesnych urządzeniach do pozyskiwania energii z najważniejszego rodzimego OZE jakim jest biomasa a w szczególności drewno kawałkowe i pellet. Nie istnieją żadne racjonalne przesłanki by urządzenia grzewcze dostarczające potrzebnej do ogrzania pomieszczeń energii nazywać "rekreacyjnymi" a ludzi, którzy mają potrzebę pozyskania ciepła określać jako "robiących to dla rekreacji". Krótko mówiąc: kominki nie są używane dla zabawy i rekreacji	celem jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń w okresach występowania epizodów bardzo wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza, związanych z podwyższonym ryzykiem dla zdrowia mieszkańców. Działanie to nie stanowi oceny zgodności urządzeń z obowiązującymi wymaganiami emisyjnymi, ani nie kwestionuje możliwości stosowania biomasy jako odnawialnego źródła energii. Jednocześnie ograniczenie nie obejmuje przypadków, w których kominek stanowi jedyne lub podstawowe źródło ogrzewania budynku. Należy również podkreślić, że plan działań krótkoterminowych nie służy trwałemu ograniczaniu eksploatacji określonych kategorii urządzeń grzewczych. Jego zadaniem jest wskazanie działań z uwzględnieniem możliwości osiągnięcia szybkiego efektu ograniczającego emisję w czasie trwania epizodu smogowego. W takich

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				ale w celu zaspokojenia jednej z podstawowych potrzeb jaką jest potrzeba ogrzania się. Relaksujący, ozdobny i uspokajający widok ognia jest w przypadku kominków i pieców dodatkiem do ich głównej funkcji jaką jest ogrzewanie. Właściciel budynku powinien mieć możliwość korzystania w danej chwili z takiego źródła ciepła, jakie uzna za wygodne, stosowne, bardziej opłacalne, szybciej nagrzewające itp. Zwłaszcza, jeśli jest to urządzenie korzystające z odnawialnych źródeł energii. 2. Zgodnie z UCHWAŁĄ NR V/36/1/2017 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, od 1 stycznia 2023 na terenie województwa śląskiego możliwa jest eksploatacja wyłączenie miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń spełniających wymogi ekoprojektu lub	sytuacjach zasadne jest ograniczanie emisji pochodzących ze źródeł, których użytkowanie nie jest konieczne do zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych mieszkańców, a ma jedynie charakter dodatkowy. Wprowadzenie tego rodzaju środka nie wymaga wykazania, że kominki stanowią dominujące źródło emisji odpowiedzialne za przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu. Celem działania jest bowiem czasowe zmniejszenie całkowitej emisji zanieczyszczeń w okresach występowania wysokich stężeń, niezależnie od udziału poszczególnych źródeł w bilansie emisji. W związku z powyższym uznano, że utrzymanie przedmiotowego ograniczenia jest zasadne z punktu widzenia ochrony zdrowia mieszkańców oraz celu planu działań krótkoterminowych, jakim jest ograniczanie

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				mających sprawność min. 80% lub takich, które zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a) załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185. Zatem wprowadzenie takiego zapisu ograniczałoby użytkowanie nowoczesnych i niskoemisyjnych kominków ponieważ użytkowanie wszelkich innych jest już zabronione. Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu i innych kominków niskoemisyjnych. Z programu ochrony powietrza należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym. Ograniczenia polegające na zakazie eksploatacji uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych	możliwych do uniknięcia emisji zanieczyszczeń w okresach występowania szczególnie niekorzystnej jakości powietrza.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem – tym samym nadmiernie naruszają istotę prawa własności. 3. Projekt Programu przekracza delegację ustawową z ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z urządzeń ekoprojektowych lub mających sprawność 80% ma minimalny udział w całości emisji na śląsku. Naszym zdaniem przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				wprowadzanie zakazów ale pod pewnymi warunkami. 4. Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków, a obecnie są to tylko kominki ekoprojektowe i te mające 80% sprawności, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie jako źródło zanieczyszczeń a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem projekt nie spełnia wymogów ustawowych.	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				5. Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien uwzględniać przeprowadzone przez zarząd województwa analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określać odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji. Projekt nie zawiera takiej analizy dla grupy źródeł emisji jaką są kominki, a w szczególności kominki ekoprojektowe. Z tych właśnie powodów w lipcu tego roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił mazowiecki Program Ochrony Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on ograniczenia eksploatacji kominków.	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				6. Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu. Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania. Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				zjawiska ubóstwa energetycznego. Importowane paliwa – gaz, węgiel, energia elektryczna – są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny. Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.	
71	Izba Gospodarcza Kominki i Piece	Tabela 77. Tryb postępowania w ramach III POZIOMU ostrzegania PDK / podejmowane działania operacyjne. Zapis o zakazie korzystania z kominków do celów rekreacyjnych.	Usunięcie tego zapisu	1. Zapis mówiący o „kominkach do celów rekreacyjnych” jest niezrozumiały i nieprecyzyjny. Określenia "kominek rekreacyjny" nie znajdziemy w żadnej z norm dotyczących tematyki związanej z piecami i kominkami tj: PN-EN 16510, rozporządzenie o warunkach technicznych i Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących Ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.	**Uwaga nieuwzględniona.** Wprowadzenie czasowego zakazu korzystania z kominków do celów rekreacyjnych stanowi element planu działań krótkoterminowych, którego celem jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń w okresach występowania epizodów bardzo wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza, związanych z podwyższonym ryzykiem dla zdrowia mieszkańców. Działanie to nie stanowi oceny zgodności urządzeń z obowiązującymi wymaganiami emisyjnymi, ani nie kwestionuje możliwości

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				Te normy i dyrektywa Ekoprojekt mówią o różnego rodzaju wysokowydajnych i niskoemisyjnych nowoczesnych urządzeniach do pozyskiwania energii z najważniejszego rodzimego OZE jakim jest biomasa a w szczególności drewno kawałkowe i pellet. Nie istnieją żadne racjonalne przesłanki by urządzenia grzewcze dostarczające potrzebnej do ogrzania pomieszczeń energii nazywać "rekreacyjnymi" a ludzi, którzy mają potrzebę pozyskania ciepła określać jako "robiących to dla rekreacji". Krótko mówiąc: kominki nie są używane dla zabawy i rekreacji ale w celu zaspokojenia jednej z podstawowych potrzeb jaką jest potrzeba ogrzania się. Relaksujący, ozdobny i uspokajający widok ognia jest w przypadku kominków i pieców dodatkiem do ich głównej funkcji jaką jest ogrzewanie. Właściciel budynku powinien mieć możliwość korzystania w danej chwili z takiego źródła ciepła, jakie uzna za wygodne,	stosowania biomasy jako odnawialnego źródła energii. Jednocześnie ograniczenie nie obejmuje przypadków, w których kominek stanowi jedyne lub podstawowe źródło ogrzewania budynku. Należy również podkreślić, że plan działań krótkoterminowych nie służy trwałemu ograniczaniu eksploatacji określonych kategorii urządzeń grzewczych. Jego zadaniem jest wskazanie działań z uwzględnieniem możliwości osiągnięcia szybkiego efektu ograniczającego emisję w czasie trwania epizodu smogowego. W takich sytuacjach zasadne jest ograniczanie emisji pochodzących ze źródeł, których użytkowanie nie jest konieczne do zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych mieszkańców, a ma jedynie charakter dodatkowy. Wprowadzenie tego rodzaju środka nie wymaga wykazania, że kominki stanowią dominujące źródło

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				stosowne, bardziej opłacalne, szybciej nagrzewające itp. Zwłaszcza, jeśli jest to urządzenie korzystające z odnawialnych źródeł energii. 2. Zgodnie z UCHWAŁĄ NR V/36/1/2017 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, od 1 stycznia 2023 na terenie województwa śląskiego możliwa jest eksploatacja wyłączenie miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń spełniających wymogi ekoprojektu lub mających sprawność min. 80% lub takich, które zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a) załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185. Zatem wprowadzenie takiego zapisu ograniczałoby użytkowanie nowoczesnych i niskoemisyjnych kominków	emisji odpowiedzialne za przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu. Celem działania jest bowiem czasowe zmniejszenie całkowitej emisji zanieczyszczeń w okresach występowania wysokich stężeń, niezależnie od udziału poszczególnych źródeł w bilansie emisji. W związku z powyższym uznano, że utrzymanie przedmiotowego ograniczenia jest zasadne z punktu widzenia ochrony zdrowia mieszkańców oraz celu planu działań krótkoterminowych, jakim jest ograniczanie możliwych do uniknięcia emisji zanieczyszczeń w okresach występowania szczególnie niekorzystnej jakości powietrza.

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				ponieważ użytkowanie wszelkich innych jest już zabronione. Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu i innych kominków niskoemisyjnych. Z programu ochrony powietrza należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym. Ograniczenia polegające na zakazie eksploatacji uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem – tym samym nadmiernie naruszają istotę prawa własności. 3. Projekt Programu przekracza delegację ustawową z ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z urządzeń ekoprojektowych lub mających sprawność 80% ma minimalny udział w całości emisji na śląsku. Naszym zdaniem przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów ale pod pewnymi warunkami. 4. Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków,	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				a obecnie są to tylko kominki ekoprojektowe i te mające 80% sprawności, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie jako źródło zanieczyszczeń a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem projekt nie spełnia wymogów ustawowych. 5. Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien uwzględniać przeprowadzone przez zarząd województwa analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określać	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji. Projekt nie zawiera takiej analizy dla grupy źródeł emisji jaką są kominki, a w szczególności kominki ekoprojektowe. Z tych właśnie powodów w lipcu tego roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił mazowiecki Program Ochrony Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on ograniczenia eksploatacji kominków. 6. Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu. Zakazy	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania. Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego. Importowane paliwa – gaz, węgiel, energia elektryczna – są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych	

l.p.	Nazwa podmiotu	Strona/rozdział/punkt Programu, którego uwaga dotyczy	Treść uwagi lub wniosku	Uzasadnienie uwagi lub wniosku	Informacja o sposobie uwzględnienia uwag i wniosków
				W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny. Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.	